

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič à 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din; novice, poslano, izjave, reklame, preklicil beseda 2.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knafljova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Volilna vlada se že maje

Zanimanje za sejo glavnega odbora NRS. — Bojevitost pašičevcev in uzunovčevcev. — Muslimani se že puntajo. — Tudi demokrati niso zadovoljni z volilno vlado.

— Beograd, 18. junija. Beogradske politične javnosti se je že polastila volilna nervoznost. Vse konference podobnih klubov, kakor tudi vlade, so posvečene izključno le volitvam. Večina poslancev je tekmočarstva in današnjega dne zapustila Beograd ter odšla v svoja volilna okrožja, kjer bo že prihodnje dni pričela volilna kampanja.

Z največjo napetostjo se pričakuje v politični javnosti seja glavnega odbora radikalne stranke, ki je sklicana za ponedeljek popoldne. Tekom včerajšnjega in današnjega dne so stalno zbrani vsi prvaki radikalnega centra in pašičevcev, ki razpravljajo o tej seji. Snoči se je vršil dolgotrajen sestanek na stanovanju Nikole Uzunovića. Sestanka so se udeležili vsi odličnejši zastopniki obeh skupin, ki se intenzivno pripravljata na skupen nastop proti vladi g. Vukičevića. Na sestanku so razpravljali predvsem o stališču, ki naj ga zavzamejo na ponedeljkovi seji. Kakor doznava vaš dopisnik z dobro poučene strani, so se uzunovčevci in pašičevci sporazumeli na to, da s posebnim pismom pozovejo g. Vukičevića, da na seji točno pojasni svoje stališče, ki ga zavzema do radikalne stranke ter da se izjavi, ali priznava sklepe glavnega odbora NRS in ali hoče priznati samo one kandidature, ki jih bo določil in odobril glavni odbor. Če g. Vukičević teh pogojev ne sprejme, bo stavljen oficijelni predlog, da se ga izključi iz NRS. V tem slučaju izda glavni odbor NRS poseben proglas na narod, v katerem pojasni razmerje med stranko in vlado g. Vukičevića in ji obenem napove najostrejši boj.

Danes popoldne so se razširile v političnih krogih vesti, da so izbruhili v vladi novi spori. Veliko pozornost je vzbudilo poročilo današnje »Pravde«, v katerem se naglašalo, da vlada med bosanskih muslimani veliko nezadovoljstvo z novonimanimi velikimi župani v Bosni in Hercegovini, dočim se je ob priliki razglasa tozadnega ukaza v vladnih vrstah naglašalo, da

je bil dosežen glede velikih županov popoln sporazum. Po informacijah vašega dopisnika iz okolice dr. Spahe je nastal radi tega v vladi sami resen spor ter je baje dr. Spaho celo zagrozil z demisijo, ako bi Vukičević nemudoma ne ugodil zahtevam in svoječasnim obljubam muslimanov. Na drugi strani pa je tudi v vrstah demokratske stranke opažati veliko nezadovoljnost z načinom izpolnitve vlade. Dejstvo, da je dobila demokratska zajednica pri izpolnitvi dodeljeno samo brezposelno ministrstvo za izenačenje zakonov, ki je že takorekoč v likvidaciji, je vzbudila v vseh vrstah DZ vtis, da je demokratska zajednica zapostavljena. Zato so stavili demokrati sedaj zahtevo, da se uvedejo v vseh važnejših ministrstvih državni podtajniki. Demokratska zajednica zahteva državne podtajnike predvsem v notranjem, finančnem in prosvetnem ministrstvu. V demokratskih krogih se povdarja, da g. Vukičević po prelomu z radikalno stranko ne more trditi, da predstavlja v vladi večinsko stranko ter da nosi faktično vse breme vlade demokratska zajednica in so zato njene zahteve po primernem zastopstvu v vladi povsem upravičene.

V zvezi s tem se komentira tudi nenadna odgoditev za danes popoldne sklicane seje ministrskega sveta. Ministrski predsednik je tik pred napovedano uro po daljši konferenci z Vojom Marinkovićem obvestil vse ministre, da je seja odgodena, ker je ministrski predsednik zadržan. Ta odgoditev se komentira v političnih krogih tako, da so nastali spori v vladi tako resni, da lahko izbruhne nova vladna kriza. Ministrski predsednik Vukičević je takoj nato skupno z zunanjim ministrom dr. Marinkovićem odšel na dvor ter se dolgo časa razgovarjal s Topolo. Domneva se, da je tudi ta razgovor z dvorom v Topoli v zvezi s težkočami, ki so se pojavile v vladi.

Za danes zvečer se pričakuje povratek kralja in kraljice iz Topole. Na dvoru je že pojačena straža in razobešena zastava.

Italija je začela popuščati

Energična intervencija velesil. — Društvo narodov bo posredovalo. — Spor z Albanijo pred mirno poravnavo.

Beograd, 18. junija. V albanskem sporu je nastal popoln zastoj. Po odhodu albanskega poslanika naša vlada ni ukrenila ničesar in se omejuje na to, da počaka na uspeh intervencije velesil v Tirani. Glasom uradnih obvestil se je ta intervencija včeraj izvršila. Albanska vlada je v zadregi, ker se boji zamere pri velesilah, če tej ponovni in kategorični intervenciji ne ugodijo, na drugi strani pa ne more desaurirati Italije, ki je Jala inicijativo za postopanje albanske vlade in sploh inscenirala ves konflikt. Ahmed beg Zogu, ki je doslej odklanjal po direktivah Italije vsako vmešavanje kake tretje sile v ta spor, je te dni podal inozemskim novinarjem v Tirani izjavo, da je Albanija pripravljena priznati odločbo kakega mednarodnega razsodišča, naj ga imenuje ali Društvo narodov ali pa konferenca veleposlanikov. V tukajšnjih krogih se sodi, da znači ta izjava prvi umik Albanije.

— Rim, 18. junija. Tukajšnji vladni krogi izražajo bojazn, da v jugoslovensko-albanskem sporu kljub nasprotnemu prizadevanju Italije vendarle pride do intervencije Društva narodov. Vsi današnji listi komentirajo izjavo državnega podtajnika angleškega zunanjega ministrstva Lampsona, ki jo je podal včeraj povodom interpelacije nekoga poslanca delavske stranke. Lampson je v svoji izjavi naglasil, da zunanji minister Chamberlain ne bo opustil nobene prilike, da deluje za spravo med Beogradom in Tirano. Ni pa izključeno, da bo v jugoslovensko-albanskem sporu razpravljati tudi svet Društva narodov. »Giornale d'Italia« naglašuje v komentarju, da sta se Francija in Anglija sporazumeli z Italijo, da se Italija ne bo upirala razpravi o aretaciji jugoslovenskega dragomana, vendar pa le pod pogojem, da jugoslovanska vlada ne bo zahtevala obenem tudi razprave o ostalih vprašanjih, ki se tičejo Albanije. »Tribuna« si prizadeva, da nasli-

ka tiranski incident kot malenkost, o katerem ni vredno razpr. In izgubljeni čas z razpravami o zadevah, ki se lahko rešijo potom direktnih pogajanj. Italijanski vladni krogi so zato pokrenili sedaj potom tiranske vlade akcijo v cilju, da se prepreči intervencija Društva narodov na ta način, da pristane Albanija na mednarodno razsodišče, katerega se je baš Italija o priliki spora z Jugoslavijo radi tiranskega pakta na vse načine branila. Glede na razgovore v Ženevi se splošno računa, da bo jugoslovensko albanski spor v najkrajšem času mirnim potom likvidiran.

— Pariz, 18. junija. »Petit Parisien« poroča iz Ženeve, da se je o jugoslovensko-albanskem konfliktu o priliki zasedanja Društva narodov mnogo obširneje in temeljiteje razpravljalo kakor pa so to zabeležili listi. Razgovori in razprave so bile sicer neoficijelne, vendar pa so v znatni meri razčistile pojme. Prevladala pa je očitno italijanska teza, ki gre za to, da se razprava o tiranskem incidentu popolnoma ločeno, da se na ta način onemogoči razprava o tiranskem paktu, ki bi bila Italiji zelo neljuba in radi katere bi se lahko poslalsali odnosi med Italijo in zapadnimi velesilami. Zato je prišlo v Ženevi do sklepa, da se skuša ponovno potom intervencij v Beogradu in Tirani doseči mirno likvidacijo tega spora.

— Beograd, 18. junija. Včeraj popoldne je posetil zunanjeja ministra dr. Marinkovića češkoslovaški poslanik Jan Šeba. Kakor doznava vaš dopisnik, je češkoslovaški poslanik pri tej priliki sporočil naši vladi, da je češkoslovaški zunanji minister pripravljen posredovati v našem sporu z Albanijo, da bi se na ta način dosegla čimprejšnja prijateljska in sporazumna poravnava tega, za vso evropsko javnost neprijetnega spora.

Jalovo zasedanje DN

Diplomati so že odpotovali.

— Ženeva, 18. junija. Radi nenadnega odhoda francoskega zunanjega ministra Brianda je bilo zasedanje Društva narodov predčasno zaključeno. Včeraj popoldne se je vršila zadnja seja, na kateri pa ni prišlo do razprave o kakem važnejšem vprašanju in so bile vse še nerešene točke dnevnega reda odložene za jesensko zasedanje, ki se bo vršilo meseca septembra. Zasedanje je zaključil predsedujoči angleški zunanji minister Chamberlain s kratkim nagovorom, naglašujoč, da je tudi to zasedanje rodilo zadovoljive uspehe, četudi manj, kakor pa se je pričakovalo. Večina državnikov je tekmo današnjega dopoldneva že odpotovala, ostali pa potujejo šele jutri, celoma domov, deloma pa na oddih v razna kopališča. Francoski listi pišejo, da je tokratno zasedanje Društva narodov precej razočaralo ter ostalo brez pozitivnih uspehov. Tudi angleški tisk sodi precej skeptično o doseženih uspehih ter naglašalo, da je bila vsa važnost 45. zasedanja le v neoficijelnih razgovorih med posrednimi zunanji ministri. O najkrajnejših problemih, to je o ruskem vprašanju in o albanskem sporu se sploh ni oficijelno razpravljalo, dasi sta baš ti dve vprašanji za vso Evropo največje važnosti.

Zavrnjene italij. izmišljotine

Izjava gen. Körnerja.

— Dunaj, 18. junija. Glede na včerajšnjo vest rimske »Tribune« o pogajanjih med jugoslovanskimi generalštabnimi oficirji in avstrijsko republikansko obrambno zvezo je podal danes general Körner sledečo izjavo:

Bilo bi pod mojo častjo, ako bi izgubil le eno samo besedo o takih bedastostih. Avstrijska republikanska zveza ne predstavlja nikake oblasti, ki ji bi mogla sklepati kakršnekoli pogodbe. To bi pomenilo, da je ta organizacija nekaka država v državi. Namen republikanske zveze je predvsem obramba statusa quo in ustave v avstrijski republiki pred napadi z leve ali desne. V to svrhu nam niso potrebne niti puške niti topovi, ki jih mi tudi faktično nimamo, niti jih potrebujemo. Naše naloge so predvsem notranje-političnega značaja. Jasno pa je, da se zanimamo prav tako tudi za zunanjo politiko, a to le v kolikor gre za ohranitev evropskega miru, ne pa da bi sodelovali pri komplotih, ki bi lahko zapletli vso Evropo v krvavo vojno.

Italija se pripravlja na vojno

Industrija v službi militarizma.

— Rim, 18. junija. Iz zanesljivih virov se doznava, da se je vršila nedavno v Milanu tajna konferenca med zastopniki vlade in zastopniki italijanske industrije. Na konferenci se je predvsem razpravljalo o tem, v katerem času bi se dala industrijska podjetja preurediti v vojne svrhe. Zastopniki industrije so v to svrhu zahtevali večje kredite, ki jih je vlada brez nadaljnje odobritve in izplačila. Preureditev posameznih podjetij za izdelavo vojnega materiala so v polnem teku. Nekatera podjetja so že preurejena in z vso paro izdelujejo potrebščine za armado. Tako se doznava, da izdeluje tovarna Cobianchi dnevno 1000 vojaških čepic, tvornica »Breda« v Sesto St. Giovanni je preurejena za fabricacijo haubice raznega kalibra in jih je doslej izdelala in izročila vojnemu ministrstvu že preko 40.000. Kovinska industrija je povečini že preurejena za fabricacijo municije.

ITALIJANSKE SKOMINE

— Rim, 18. junija. Na včerajšnji seji rimskega senata je stavil senator Mariotti predlog, naj določi vlada kredit v znesku 6 milijonov lir za utrditve Zadra in otoka Lastovo. V svoji utemeljitvi naglašalo, da tvorijo dalmatinski otoki, ki so v rokah Jugoslavije, take naravne utrdbe, da si mora vsaka mornarica na njih polomiti zobe. Italija mora zato pravočasno skrbeti, kako bo ohranila in očuvala svojo posest na vzhodni obali Jadranskega morja. Zato se mu zdi nujno potrebno, da se spremeni otok Lastovo v tako trdnjavo, ki bo dominirala nad vso dalmatinsko obalo od Kvarnera pa doli do Boke Kotorske.

MADŽARSKO-RUMUNSKI OBMEJNI INCIDENT

Budimpešta, 17. junija. d. V bližini Beiretyo — Ujfalva se je pripetil neprijeten obmejni incident. Med 10. in 11. uro ponoči sta dva rumunska obmejna stražnika prekoračila mejo ter prišla na madžarsko ozemlje. Madžarska straža ju je hotela ustaviti, vendar pa se Rumuna za pozive straže nista zmenila. Eden izmed obeh rumunskih vojakov je takoj nato pobegnil nazaj preko meje, drugi pa je začel streljati na madžarsko obmejno stražo, ki je nato oddala na napadalca več strelcev ter ga ubila. Včeraj se je na licu mesta sestala mešana madžarsko-rumunska komisija, da ugotovi dejanski stan.

Avtomobilska nesreča v Spodnji Šiški

Podrobnosti o nesreči. — Ponesrečenec izven nevarnosti.

Pasantje, ki so se snoči nahajali tik velikega vhoda pivovarne »Union«, so bili priča razburljivega dogodka. Pod avtomobil št. 74.2014 je padel neki mladenič šibkejšje konstitucije. V trenutku nesreče je bilo tam šest oseb, ki so pozneje v podrobnostih opisale težko avtomobilsko nesrečo. Ponesrečenec v avtozvošček, 37-letni Leopold Lenardič iz Kranja, ki se je včeraj popoldne pripeljal z novo kupljenim avtomobilom znamke »Fiat« v Ljubljano, da bi dobil za avto pri velikem županu predpisano avtomobilsko številko, je v družbi gostilničarke hčerke Francice Medja vozil po Celovški cesti v smeri proti Šiški odnosno Kranju. Vozil je z zmerno hitrostjo in pravilno po desni strani ceste, to je ob pivovarni »Union«. Ze med vožnjo ob železniškega prelaza je zapazil na levem hodniku za pešce ob velesilju mladeniča, ki je tekel, kakor da bi se skušal spustiti v tekmo z avtomobilom, obenem pa se je vzpenjal in trgalo stanjevo listje. Ob 18.30 je Leopold Lenardič privozil do vhoda pivovarne »Union«. Naenkrat je zapazil, da se je šibki mladenič spustil z levega hodnika v dir čez cesto na desni hodnik. Avto je bil kakih 15 korakov še pred njim. Mladenič pa je dalje tekel ter je, kakor mnoge priče pripovedujejo, skušal na vsak način prehiteti avtomobil. Pri tem ga je prijel levi sprednji blatnik, mladenič se je vzpel in hotel skočiti na motor, pri tem pa je razbil šipo in obenem padel vzval na tla.

Očividce je spreletela groza. Začuli so se klici na pomoč. Mladenič je nezavesten in vleče okrvavljen oblekal na cesti. Lastnik avtomobila, ki je zapazil kritični položaj, je takoj ustavil voz in skušal pomagati. Bil pa je sam sila depimiran in počakal je na stražnika, da ugotovi dejanski stan. Bilo mu je zelo hudo, da se mu je pripetila nesreča z novim avtomobilom. Mladenič je bil, kakor je ugotovil višji stražnik Simon Hlebec, ki je takoj prišel na kraj nesreče, dne 15. oktobra 1907 v Ljubljani rojeni Aleš Zalaznik, sin gostilničarke, vdove pri »Sestici« na Dunajski cesti. Po nesreči je nekaj časa ležal nezavesten na cesti. Imel je poškodbe na glavi in rokah, leve noge sploh ni mogel premakniti. Iz pivovarne »Union« so uslužbenec in uradni prihiteli ponesrečenca na pomoč. Močili so ga z vodo in tako je končno prišel k zavesti. Iz pivovarne so tudi takoj obvestili o nesreči rešilno postajo, ki je z avtom odpeljala težko ranjenega Aleša Zalaznika v javno bolnico. Na kirurškem oddelku je ponesrečenec nudi prvo pomoč zdravnik dr. Kramaršič.

Lastnik avtomobila Lenardič je se skupno z ostalimi pričami odzval vabilu službovega stražnika in odšel na policijo, kjer so sestavili zapisnik in notirali imena prič. Sam Lenardič in spremljevalka Franciška Medja zatrjujejo, da sta imela vtis, kakor da bi hotel Aleš Zalaznik skočiti na avtomobil in da se je skušal v teku z avtomobilom, kajti avto ga je že pustil nekaj korakov zadaj ob strani.

Vest o nesreči se je takoj raznesla po Ljubljani. Ponesrečeni Aleš Zalaznik je mladenič mirnega značaja, zanimal se je ošobito za fotografski sport, učil se je gostilničarstva, a je nekoliko bolehen. Danes zjutraj so Zalaznika prenesli iz javne bolnice v Leonišče, kjer ostane v nadaljni oskrbi. Njegovo stanje, kakor nam javljajo iz Leonišča, je še precej povoljno.

Zalaznik o svoji nesreči.

Kakor omenjeno, se ponesrečeni Aleš Zalaznik v nadaljni zdravniški oskrbi nahaja v Leonišču. Ima posebno sobico in bodo zdravniki danes popoldne izvršili končno operacijo na težko poškodovani nogi, ki je celoma zlomljena, zdrobljena in izpahnjena. Aleš Zalaznik ima po glavi in obeh rokah tudi znatne poškodbe, kar je dokaz, da ga je moral avtomobil z veliko silo vreči na tla. Nesrečo opisuje takole:

— Šel sem včeraj proti večeru v pivovarno »Union« naročit za našo gostilno pivo. Kakor vedno, sem šel po levem hodniku počasi in sem sploh nisem utrgal kostanjevo peresce. Tekel pa nisem in se tudi nisem spustil v dirko z avtomobilom, saj to bi bilo tudi nespretno. Kje pa morem jaz dirkati z avtomobilom? Čez cesto sem šel naravnost proti pivovarni. Jaz avtomobila nisem zapazil, tudi nisem slišal nobenega signala. Nisem hotel skočiti na avtomobil. Po mojem je avtomobil vozil zelo tiho, tako, da ga ni bilo čuti. Toliko vem, da me je sprednji del avtomobila prijel, kaj pa se je potem z menoj zgodilo, ne vem. Bil sem dolgo v nezavesti. Čez cesto nisem tekel... Sedaj se počutim bolje...

Borzna poročila

Ljubljanska borza danes ni poslovala. Zagrebška borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Dunaj 801.50, Berlin 13.50, Rim 316, London 276.50, Newyork 56.80, Pariz 223.50, Praga 168.60, Curih 19.95.

INOZEMSKE BORZE.

Curih: Beograd 9.13, Berlin 123.20, Milan 28.90, London 25.25, Newyork 520, Pariz 20.35, Praga 15.40.

CHAMBERLIN PRILETI JUTRI NA DUNAJ

— Dunaj, 18. junija. Službeno se objavlja, da dospeta ameriška letalca Chamberlin in Levine v nedeljo ob 17. na svojem letalu »Miss Columbia« na Dunaj. Avstrijski letalci jima poletje nasproti do Monakovega. Z njima potuje tudi zastopnik avstrijskega ministrstva za trgovino. Ostali avstrijski aeroplani bodo pričakovali ameriške goste pri Melku na Dunavu ter jih bodo spremljali na aspersko letališče pri Dunaju. Tam jih pozdravi minister trgovine dr. Schürff. V ponedeljek dopoldne bosta letalca sprejela pri avstrijskem kancelarju, popoldne pa ju sprejme predsednik avstrijske republike. Chamberlin in Levine ostaneta na Dunaju do četrtega, na kar poletita v Budimpešto.

KRIZA RUMUNSKA VLADE

— Bukarešta, 18. junija. Ker pogajanja med liberalno in narodno kmetosko stranko niso rodila zaželenih uspehov, je izbruhnila v vladi kneza Stirbeya nova kriza. Vsi trije liberalni ministri v dosedanem kabinetu bodo tekmo današnjega popoldneva radi tega podali ostavko. Splošno se računa, da bo Stirbey nato predložil kralju demisijo celokupne vlade. Pričakuje se, da bo sestava nove vlade novečrna predsedniku

družbe, ki je že 30 let vozil med Petrogradom in Bremenom.

— Moskva, 18. junija. Sovjetske oblasti razglasa, da je ustreljeni finski polkovnik Efengreen v preiskavi priznal, da je znani ameriški milijonar ponudil komunistom velike zneske za umor komisarja Čičerina ter da je tudi umor sovjetskega delegata Vorova v Ženevi delo ameriškega kapitala. Tekom zadnjih dni je bilo v Moskvi in Leningradu aretiranih nad 2000 oseb. Sovjetski komisarjati za vojno in mornarico je izdal včeraj instrukcije za mobilizacijo celokupne vojne industrije. Nad Moskvijo je proglašeno obsedno stanje. Sovjetska vlada je obenem sklenila, da se do nadaljnjega ustavi izdajanje potnih listov za vse ruske državljane.

NOVO POSLOPJE ZAGREBSKE BORZE

— Zagreb, 18. junija. Danes dopoldne ob 10. se je vršila svečana otvoritev novega poslopija zagrebske borze. Otvoritev se je udeležili tudi trgovinski ministri dr. Mehmed Spaho ter številni zastopniki iz inozemstva, tako iz Prage, Dunaja, Brna, Bratislave in drugod. Novo poslopije je vseskozi reprezentativno. Gradbeni stroški so znašali 16½ milijona Din.

NOV LETALSKI REKORD

— London, 18. junija. Danes ob 12.15 je startal na letališču Crownwell pri Londonu angleški letalski poročnik Mackworth, ki hoče brez pristanka poleteti iz Londona v Bombay. Ogromna množica občinstva je pri odhodu pozdravljala podjetnega letalca.

Za ureditev državnega in narodnega gospodarstva

Obsodba brezdelja vladnih strank. — Dobrodošel obračun s klerikalnimi ljudskimi sleparji. — SDS v boju za konsolidacijo državnega gospodarstva.

Razpust Narodne skupščine pomenja v resnici obsodbo njenega dela. Ta obsodba je tem očitnejša, ker je krona odobrila s svojim pristankom motivacijo od min. predsednika V. Vukičevića predlaganega razpusta, da je treba izvoliti novo Narodno skupščino zaradi tega, ker je dosedanja za vsako resno zakonodajno delo nesposobna, najmanj pa sposobna rešiti probleme ozdravljenja našega mišnega gospodarstva.

To pomeni obsodbo dela radikalno-radikalne koalicije kakor tudi radikalno-klerikalne koalicije ter priznanje neplodnosti sedanje radikalno-davidičevske koalicije. Povdarjamo to tudi zaradi tega, ker so klerikalni listi v času sodelovanja klerikalcev v vladi ponovno naglašali, da uživa radikalno-klerikalna vlada polno zaupanje krone. Sam demokrati s svojim vcdjo Sr. Pribečevićem so ves čas eksperimentiranja z Narodno skupščino, odkar se je opustila premočerna politika, začrtana s sprejetjem vidovdanske ustave, povdarjali potrebo dokaza zupanja narodu, ker so se pa vsakokratne vladne stranke sklicevale na zaupanje krone, je vredno omeniti, da jim je bilo z razpustom Narodne skupščine, v kateri so tvorile večino, haš od te strani izrečno nezaupanje. Ob volitvah ga jim bo izrekel tudi narod.

Motivacija, s katero je predlagal Velja Vukičević kroni razpust Narodne skupščine, naglašala potrebo saniranja in konsolidacije državnih financ s potrebnimi zakoni, ki bi ob enem olajšali gospodarsko krizo in zagotovili intenzivnejši gospodarski razvoj države. »Ves naš narod živi v težki gospodarski krizi,« pravi V. Vukičević v pismu na kralja. »Njene težke posledice močno občutijo vsi sloji naroda, zlasti pa poljedelci.«

V. Vukičević navaja nato celo vrsto zakonov gospodarskega značaja, ki bi se imeli uveljaviti in ki jih sedanja Narodna skupščina, oziroma dosedanje vladne večine v tej skupščini niso hotele in znale uveljaviti. Tako navaja potrebo zakonov o državnem računovodstvu, o organizaciji finančnih obvez, o neposrednih davkih, potrebo revizije vseh fiskalnih zakonov, da bi se njihovo funkcioniranje spravilo v sklad z neoviranim razvojem državnega gospodarstva, kakor tudi potrebo revizije celotnega gospodarske zakonodaje, da bi se državno gospodarstvo osvobodilo mnogobrojnih odvšilnih administrativnih formalnosti, ki ovirajo njegovo razvoj. Naglašajo se potrebo ureditve agrarnih odnosov, rešitve vprašanja cenilnih kreditov, snovanja kmetijskih in konzumnih združenj, nadalje potreba zakonov o javnih delih, graditvah železnic, o melioracijah itd. Povdarja se potreba pospeševanja industrije in posvečanja skrbni delavskemu stanju.

Vse to, kar navaja min. predsednik Vukičević v pismu, v katerem je predlagal kroni razpust Narodne skupščine, kot potrebno za ozdravljenje državnega gospodarstva in za odpravo gospodarske krize, bi moralo biti prav za prav program vsake poslovne vlade, to se pravi vseh vlad, ki so od februarjskih volitev leta 1925. vodile državno gospodarstvo. Dejstvo je, da od Vukičevega označnega in od ljudstva zaželjenega programa nobena izmed vlad, ki smo jih imeli od volitev leta 1925. menda že kakih deset, ni izvrševala in da je bil v resnici že skrajni čas, da se Narodna skupščina, v kateri so se večinske stranke borile samo za premoč druga nad drugo, ne pa za rešitev precejšnje vprašani našega javnega življenja, razpusti in pokliče narod k sodbi in obsodbi let strank.

Po rešitvi državnopravnih vprašanj in sprejetju vidovdanske ustave je SDS povdarjala nujno potrebo zakonodaje za rešitev gospodarskih in socialnih vprašanj in s tem gestom je šla pri zadnjih skupščinskih volitvah leta 1925. tudi v volilni boj. Kmalu po volitvah je bila SDS vsled verolomnosti radikalne stranke odstranjena od sodelovanja v državni upravi in danes lahko z žalostjo ugotavljamo, da smo pri reševanju gospodarskih in socialnih problemov še vedno tam, kjer smo bili leta 1925. v mnogem pa celo znatno nazadovale. Ničesar pozitivnega nimamo beležiti v dobi,

ko so si delili vodstvo državne uprave radikalni v družbi z radičevci in nazadnje s klerikalci. Vse to, kar našteva ministrski predsednik Vukičević v svojem pismu na kralja, bi bilo že davno lahko izvršeno, če bi se vladne stranke zavedale svoje dolžnosti in če bi same ne ovirale dela.

Mi Slovenci imamo poklicati na odgovor zaradi brezdelja in neplodnosti dosedanje Narodne skupščine pred vsem klerikalno stranko, ki je bila slovenska večinska stranka in ki je imela zlasti letos kot vladna večinska stranka odločen vpliv na zakonodajno delo za konsolidacijo državnega gospodarstva in ublažitev gospodarske krize. Kaj so vse obljubovali voditelji SLS pred volitvami leta 1925. in kaj so vse dosegli? Vse svoje delo so osredotočili edino v boj proti samostojnim demokratom, ki niso ničesar drugega povdarjali, kakor potrebo gospodarske in socialne zakonodaje. Zdi se nam, da so bili klerikalni voditelji ves čas s kurjo slepoto udarjeni, ker se moramo vendar vprašati, kakšen pomen in kakšno koristi je imelo za slovensko ljudstvo to, da je stranka z 20 slovenskimi mandati zametala vse drugo zaradi boja proti stranki, ki je imela doslej samo dva slovenska mandata. In končno se moramo vprašati, ali se mora res boj proti političnemu nasprotniku voditi samo z demagoškimi varanjem javnosti, kakor je to delala SLS, ali ni verjetno, da bi bil politični nasprotnik veliko prej potisnjen v stran z uspehi lastnega resnega in stvarnega dela za narod?

Teh uspehov klerikalna stranka ne more pokazati, zato tudi njeno varanje slovenske javnosti ni moglo škodovati SDS, ki se je prav zaradi tega v zadnjih letih okrepila, ker se bo jasno manifestiralo pri septem-berskih volitvah v Narodno skupščino.

SLS je bila zastopana s štirimi ministri v vladi v najodločilnejšem času, ko sta se uveljavljala novi državni proračun in novi finančni zakon. Takrat, ko je stopala SLS v vlado, bi morala postaviti kot pogoj svojega glasovanja za novi proračun in nepopolni finančni zakon, da se Narodni skupščini predloži tudi najnujnejši zakonski predlogi, ki jih omenja sedaj V. Vukičević v svojem pismu na kralja kot potrebne za konsolidacijo državnega gospodarstva in odpravo splošne gospodarske krize. Tega ni storila, usodni trenutek je zamudila, preskrbela je samo nekaterim svojim pristajam prost pot do korit, ljudstvo pa je ostalo praznih rok. Niti enega stanu in sloja ni zadovoljila klerikalna stranka s svojim delom v vladi, pač pa je mnogim še poslabšala njihov položaj.

Nas veselijo, da bo dana možnost slovenskemu ljudstvu pokazati svoje nezadovoljstvo nad to politiko slovenske večinske stranke, ki ji je doslej slepo zaupalo, verujoč v njene prazne fraze in obljube. Nam je končno vse eno, kdo sedi v volilni vladi, — zahtevamo predvsem svobodne volitve — ugotavljamo, da nas veselijo izpolnitve zahteve SDS, naj se apelira na narod, ali odbrava eksperimentiranje z ljudsko voljo in izigravanje parlamentarizma, kakršno se je vršilo zadnja leta v njegovo škodo.

SDS ima veliko zadoščenje v tem, da je ob svojem času svariila pred tem eksperimentiranjem, bila je edina stranka, ki je neprestano dosegala zahtevala, naj se vpraša narod, ali je zadovoljen s tako državo politiko. Zato se SDS volitev ne boji, kakor se jih druge stranke, pač pa jih pozdravlja. Pozdravlja jih tem bolj, ker so s motivacijo razpusta Narodne skupščine postavljene na tisto podlago, na kateri je šla SDS tudi leta 1925 po končanih državnozbornih in ustavnih bojih v volilni boj, to se pravi, na zahtevo po konsolidaciji državnega gospodarstva ter rešitvi gospodarskih in socialnih vprašanj.

Prav zato bodo tudi vsi razsodni in pošten elementi, ki so sili praznih obljub ljudskih sleparjev, ki žele pozitivnega dela v naši zakonodaji, ki žele zboljšanja našega državnega in narodnega gospodarstva in odprave socialne bede, šli v volilni boj s SDS!

Tiskovine vseh vrst izdeluje lično in ceno Narodna tiskarna v Ljubljani

Beli sokolski Ljubljani!

V letošnjih Vidovih dneh se bo vršil v Ljubljani V. pokrajinski zlet Jugoslovenskega Sokolskega Saveza, ki bo z njim združena svečana otvoritev novega sokolskega doma na Taboru.

Prizkujemo mnogobrojnega obiska sokolskih žup: Celje, Kranj, Ljubljana, Novo mesto, Maribor, Sušak-Reka in Zagreb, katerih udeležba na tem zletu je obvezna. Prijavljena so odposlanišva ostalih žup, ki prihitijo v onih dneh v Ljubljani — v zibelko Sokolstva na slovenskem jugu. Obiščite nas bratje Čehoslovaki, Poljaki in Rusi, ki bodo v bratski ljubezni do nas Jugoslovencev pripomogli, da se naša bela sokolska Ljubljana v onih dneh izpremeni v veličasten sokolski tabor.

Vse brate in sestre iz slovenskega sveta bomo sprejeli in pozdravili z radostnimi srci. Da dobi ta radost tudi vidnega izraza, pozivljamo prebivalstvo Ljubljane in okolice, naj okraši hiše in stanovanja, ulice, ceste in trge z državnimi in narodnimi zastavami, s cvetjem in zelenjem. Pohod slovenskega Sokolstva po naši zemlji naj v dnevi 26. do 29. junija pozdravlja okrašeno lice bele sokolske Ljubljane in naj ga spremljajo pozdravni klici slovenske gostoljubnosti in iskrenega sokolskega bratstva!

Naj stori vsak vse, kar more, da ostanejo vsakemu udeležencu v najlepšem spominu dnevi, ki jih bo preživel med nami!

ZDRAVO!

V Ljubljani, dne 18. junija 1927.

Slavnostni in zletni odbor.

Upnikom Slavske banke!

Ponovno opozarjamo upnike Slavske banke, da se ne prijavljajo ali nepravilno prijavljene terjatve od konkurznega sodišča sploh ne bodo vpoštevale, tako da se omenju, ki ne bi svoje terjatve pravočasno in pravilno prijavili, sploh ne bo izplačalo ničesar.

Po zakonu potrebne prijave terjatev proti Slavski banki konkurznemu sodišču v Zagrebu po predpisih hrvatskega konkurznega reda in zastopatelj interesov terjatev v konkurzu tega zavoda vsi brez nagrade. Odbor upnikov Slavske banke v Ljubljani.

Upniki, katerim smo že razposlali navodila, naj nam vpošljejo takoj pravilno izpolnjena pooblastila in podatke o svoji terjatvi.

Upniki, ki še niso prejeli naših navodil, naj nam javijo z dopisnico svoj naslov.

Odbor upnikov Slavske banke v Ljubljani je enotna in nadstrankarska upniška organizacija, obstoječa že od novembra 1926 in zastopajoča pred otvoritvijo konkurza že nad 50.000.000 dinarjev terjatev. Člani odbora so: Dr. Drago Marušić, predsednik, dr. Roman Ravnihar, tajnik, dr. Anton Božić v Celju, dr. Janko Brejc, Janko Bukovec, podpredsednik Pokojinskega zavoda v Ljubljani, Ivan Mikuz bančni ravnatelj, dr. Franc Pavlin, bančni ravnatelj, Franc Pretnar, predsednik Zveze jugoslov. hranilnic, Albin Prepeluh, Zvonko Zolgar, ravnatelj zavarovalnice v Ljubljani, Ivan Avsenek, industrialec v Ljubljani.

Naš naslov: Odbor upnikov Slavske banke, Ljubljana, Poštni predal št. 80.

Vse kar je prav

Iz krogov ljubljanskih kronskih upokojencev nam pišejo: Nekateri hišni gospodarji zahtevali s 1. junijem doplačilo 20% vodarine za junij in nazaj od 1. januarja dalje, češ, to morajo stranke povrniti. Ker pa hišni gospodarji vodarino — 10% vodarino, 8% gostaščino in 2% kanalizacijo — skupaj 20% že pri napovedi najeminskega davka odštejejo, dave taisto dvakrat povrnemo. Res je, da davčna administracija od napovedane celotne najemnine le v letu 1925 in 1926 že plačano vodarino — odmerjena od najeminskega donosa leta 1923 in 1924 — odšteje, naprosila pa mestni magistrat od povprečnega leta 1925 in 1926 vplačane celotne najemnine 20% vodarino za leto 1927 in 1928 tako odmeri in to vodarino, katera se bo leta 1927. in 1928. pri mestnem magistratu plačala, bo davčna administracija v prihodnji napovedi najeminskega donosa

za leto 1919 in 1930. odštela. Tako se ponavljata vsaki dve leti.

Ze skozi šest let so se najemnine vsaki 2 leti povplevale in nikomur ni prišlo na misel, da bi naknadno vodarino, katero je že odračunal, terjal. Da je letos tako visoka vodarina, je naravno, ker se je osnovna cena leta 1914. v kronah v istem znesku v dinarjih šestkrat pomnožila in kljub temu mestni magistrat odstotek ni znižal. Naknadno terjanje doplačila je le zopetno povplešanje najemnine, kar pa po sedanjem stanovanjskem zakonu ni upravičeno.

(Kolikor smo informirani, zadene krivda pri tem mestni magistrat, ki ni znižal vodarine. Prizadeži najemniki naj se obrnejo za pojasnila na Društvo hišnih posestnikov, ki jim bo rade volje pojasnilo v vsakem poedinem primeru, ali je pobiranje vodarine zakonito ali ne. — Op. ured.)

Občni zbor društva „Treznost“

Ljubljansko društvo „Treznost“ je imelo 11. junija občni zbor, ki je neopazeno šel mimo širše javnosti. Po pozdravu zastopnika velikega župana gosp. prosvetnega inspektorja gosp. Cepudra, se je predsednik dr. Mikš spomnil članov: sestre Horvatove in brata Pretnarja. Po pozdravu gosp. inspektorja je pozdravil občni zbor tudi še gosp. Lindiš kot zastopnik „Sveto vojake“. Ob tej priliki so se izglasile difference s „Sveto vojaki“, ki so se pojavile zadnje čase. Posebno se je povdarjala potreba po iskrenosti.

Predsednik poročilo je primerjalo stanje društva od zadnjega občnega zbora z današnjim. Število starejših članov je naraslo od 56 na 183. Predvsem se je povečalo število članov — poklicnih vzgojiteljev. Protialkoholna propaganda je bila tekom leta mnogo intenzivnejša, predvsem radi tega, ker se je že mladina pritegnila v delovni krog. Metode propagande so se akomodirale potrebam in denarnemu stanju društva. Najintenzivnejše je delovala mladinsko — šolska sekcija pod vodstvom dr. Mikš, ki je kot samostojna organizacija funkcionirala pod imenom „Oblastno središče trezne mladine“ za Slovenijo.

Tajniško poročilo je podal brat Bartol, Tajniški obrat znaša 487 dopisov. Članov je izstopilo 4, črtana 2, umrla 2. Tekom leta so se tajniki zelo menjavali, deloma tudi člani ostalega odbora, kar ni posebno ugodno vplivalo na društveno delovanje. V tem letu je pričakovati več stabilnosti.

Zelo precizno blaginjsko poročilo je podal pisatelj Cerkvenik. Denarni promet je znašal 4000 Din. Kot največja darovalca omenja Društvo za gojitve treznosti in mestni magistrat. Izreka juna javno zahvalo.

Za oblastno središče trezne mladine poroča tajnik medicinske Vrhnjak. Pravi, da se je število mladinskih organizacij pomnožilo na 22 ter šteje 1720 članov.

Za akademsko društvo poroča Cvetko Kristan. Slednje se je ustanovilo lani 18. junija. Imelo je skupno okoli 25 sestankov. Danes šteje 26 članov. Društvo je po svojih članih adoevalno pri oblastnem središču kakor tudi pri ljubljanskem mestnem središču.

Zaupnike ima društvo v Skofji Loki, Slov. Bistrici, Trbovljah, Laškem trgu, Gornjem gradu, Zalogu pri Komendi, Ormožu, Vrhniki, št. Lovrenca na Pohorju, Smartnem v Tuhinju, Pernicu — Muta, v Dolenji vasi pri Ribnici, Ribnici, Celju, Rogoznici pri Ptuj, Domalah, Mariboru, na Bledu, Janzevem vrhu itd.

Po sprejetju absolutorije je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Horvat st., nadučitelj v pok.; podpredsednica pisateljica Bartolova, tajnik Kristan Cvetko, namestnik Branko Bartol, blaginjski pisatelj Cerkvenik, namestnik Michlerjeva, knjižničarka Marica Rakovec, arhivar Lambert, odborniki: dr. Pirc, Jerajeva, Gale. Revizorji: prof. dr. Robič, dr. V. Kraigherjeva in Todorovičeva. Vodje sekcij se izvolijo na sestankih. Brat Horvat se zahvali za izkazano čast na izvolitvi predsednika. Zahvalil se tudi dosedanjemu predsedniku dr. Mikšu za dosedanje intenzivno delo za društvo. Nato se sprejme sprememba pravil, s čemer se društvo spreminja v zvezo združenj.

Med slučajnostmi je bilo govora o kongresu. O kongresni pisarni je poročal njen vodja dr. Mikš. Začela je poslovati 25. aprila. Do danes je prejela in odposlala preko 600 pismen. Denarni promet znaša preko 10.000 Din. Prijavljenih je dosedaj za kongres 60 najrazličnejših krajev Jugoslavije.

Nato se je vršila slavnostna doživljenska objuba, ki so jo položili člani: učitelj Horvat ml., Lambert, Scharotva, Hudovernikova in Marica Rakovec. Tako šteje sedaj društvo 11 doživljenskih članov.

KDOR SKRBI ZA SVOJE ČEVLE
ta jih čisti
Indian
Pasto

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Sobota, 18. junija 1927; katoličani: Marcela; pravoslavni: 5. junija, Dogoj.

Jutri: Nedelja, 19. junija 1927; katoličani: Jul. od Fal.; pravoslavni: 6. junija, Visarion.

DANASNE PRIREDITVE.

Drama: Zaprt.

Kino Matca: „David in Golijat.“

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Ramor, Miklošičeva c.; Trnkocry, Mestni trg.

Jutri: Ramor, Miklošičeva c. Trnkocry.

Kamen za pucat'

Ker so nastopili v Ljubljani pasji dnevi, se v neki ljubljanski trgovini s čevlji ljudje ne morejo razvrstiti, toliko jih je. Vlak hoče za poletje res praktične, lahke in udobne platnene čevlje.

V tisti trgovini torej kupuje mlado in staro platnene čevlje. Prodajalec, mlad, eleganten gospod, pa zaključuje barantanje z besedami: „Gospodična, še kamen za pucat“ ali „gospod, mladi gospod, še kamen za pucat“, kaj ne?“ ali, „milostiva, tudi kamen za pucat“.

Ta milostiva je bila slučajno Srbinja in je kar pobledela. „Pucanja“ se namreč zelo boji, ker je njen mož oficir in tudi ne ve, da je elegantni gospod mislil kamen za čiščenje platnenih čevljev. Tisti gospod bi pa rabil kamen, ki bi malo „spucal“ njegovo slovensčino!

Gospodarstvo

Naša trgovina s Čehoslovaško

Prejeli smo „Mesečni pregled zunanje trgovine CSR za mesec aprila“, iz katere posnemamo statistične podatke o čehoslovaškem izvozu v Jugoslavijo in našem uvozu na Čehoslovaško.

Uvoz iz Jugoslavije je znašal v aprilu 39.128 ton in 8726 komadov v vrednosti 59.400.000 Kč. Od 1. januarja do 30. aprila je znašal čehoslovaški uvoz iz Jugoslavije 148.291 ton in 35.508 komadov v skupni vrednosti 237.925.000 Kč. Največ je uvozila Čehoslovaška iz Jugoslavije v aprilu žita, strošja, moka, mlevalskih izdelkov in riža, in sicer 25.719 ton v vrednosti 36.462.000 čehoslov. kron. Na drugem mestu je živilna, ki jo je uvozila Čehoslovaška 7976 glav v vrednosti 11.458.000 Kč, na tretjem mestu so živalski proizvodi z 1.675.000 Kč, na četrtem kemične pomožne snovi in kemični proizvodi za 1.573.000 Kč, na petem barvilske in strojarske snovi z 1.502.000 Kč, na šestem mineralne za 1.498.000 Kč itd.

Čehoslovaški izvoz v Jugoslavijo je znašal v aprilu 10.239 ton in 25.795 komadov, v vrednosti 73.472.000 Kč. Od 1. januarja do 30. aprila je izvozila Čehoslovaška v Jugoslavijo 31.350 ton blaga in 142.467 komadov v skupni vrednosti 277.087.000 čehoslov. kron. Na prvem mestu je bila v aprilu bombaževina in bombaževnasti izdelki, ki so dosegli vrednost 24.005.000 Kč, na drugem mestu so bile vžigalne snovi s 13.452.000 Kč, na tretjem volna in volneno blago za 8.252.000 Kč, na četrtem usnje in usnjeni izdelki s 4.908.000 Kč, na petem železo in železni izdelki s 4.292.000 Kč, na petem stroji, aparati in sestavljeni deli s 3.484.000 Kč.

Zanimivo je, da je bil čehoslovaški uvoz v Jugoslavijo v aprilu izdatno večji kot izvoz iz Jugoslavije, dočim je razlika za prvo štiri meseca letošnjega leta ne znatna.

—g Skupščina Saveza denarnih zavodov. Včeraj se je pričela v Zagrebu glavna skupščina denarnih zavodov v kraljevini SHS. Iz poročila o delovanju v tekočem letu je razvidno, da ni bilo doseženo povoljno razmerje med domačimi in tujimi denarnimi sredstvi. To razmerje je še vedno 1 : 6. Lani so se povečali samo rezervni fond. Vloge pri vseh denarnih zavodih so znašale konec leta 7 milijard. Obrestna mera za posojila je padla od 18 do 24 odstotkov na 12 do 16 odstotkov, torej za 80 do 40 odstotkov. V preteklem letu je povisalo delniško glavnico 11 denarnih zavodov in sicer v skupnem znesku 11.425.000 Din. Likvidiralo je pet zavodov s kapitalom 1.625.000 Din. En zavod je znižal delniško glavnico za 40 milijonov Din.

—g Kongres mednarodne trgovske zbornice. Naši delegati za kongres Mednarodne trgovske zbornice odpotujejo v Stockholm 2. t. m. Delegati iz vseh krajev naše države, med katerimi žal ni zastopnika slovenskih gospodarskih krogov, se sestanejo dne 24. t. m. na našem poslanstvu v Berlinu, od koder odpotujejo skupaj v Stockholm.

je držal uzdo.

— O kakšni prošnji govorite? O kakšnih zmagah govorite, ki bi bile še večje kakor je ona pri Austerlitzu? Kdo ste?

— Dovolite, da odgovorim najprej na zadnje vprašanje. Sem profesor, ubog nepraktičen učenjak, ki ve o narčnih vašega veličanstva samo to, kar lahko sklepa iz zakonov logike. Toda kdor vidi padajočo dežno kapljo, lahko sklepa iz nje o Niagari. Mož, ki je zmagal pri Austerlitzu na Korziki, se ne bo zadovoljil, predno ne zmagata tudi pri Austerlitzu na kontinentu. Vaše veličanstvo stopi torej jutri ali pojutrišnjem prvič po sto letih zopet na francoska tla. Kje? Tega ne vem točno, domnevam pa, da blizu Frejus, kakor onega znamenitega jutra v marcu 1815. Frejus je blizu Antibesa, čigar letalska stanica je imela zadnje čase smolo, da je izgubila dva svoja najboljša aeroplana. Toda veliko letalo je za prevoz gotovo prikladnejše, kakor pa počasi ploveči balon, dasi je slednji lepši. Da ne govorim o občeznem dejstvu, da je balon težko oropati. Ko poleté Napoleonovi orli s Korzike v Antibes — kdo bi dvomil, da poleté dalje od zvonika do zvonika, dokler ne obsede na Notre Dame?

Frank Heller:

44

Novi Napoleon

Roman.

Z Lavertissom sva se začudeno spogledala. Najino presenečenje je bilo tako veliko, da sva komaj slišala nov nagovor zmagovalca pri Austerlitzu:

— Vojaki moje garde, izvajevali smo veliko zmago! Zdaj se lahko mirno lotimo večjih ciljev. Samo nekaj dni še in stopili bomo na francoska tla, med ljudstvo, ki mi je bilo tako pri srcu! Njegovo stoletje suženjstva pod gobe-zdavnimi advokati, političnimi šarlatani in revolucionarnimi mazači — to stoletje se blizu koncu. Vrnimo to nesrečno francosko ljudstvo na pot, katero je zapustilo pred sto leti — na pot časti, na pot zmag, na Napoleonovo pot! Še nekaj dni in moji orli poleté od zvonil — do zvonika, dokler ne prilete do Notre Dame.

Od kod so mi bile te Napoleonove fraze znane? Aha, zdaj sem se spomnil. Z letakov, ki so jih metali po Rivierji pred mojim odhodom na Korziko. Kaj jih je dal res on širiti? In kakšna blaznost so bile njegove besede, da hoče stopiti na francoska tla?

Iz zamišljenosti mu je zdrnil Nelsonov rojak Graham, ki je prilצל ves upen na hrib in vzkliknil:

— Boney je zmagal! Tega bi si nikoli ne bil mislil o tej pritlikavi opici. Ali pa razumete, kaj pomeni to za nas? Večno ujetništvo — ako se profesor pravočasno ne pojavi.

— Profesor! — sem vzkliknil zaničljivo. — Kaj pa more storiti profesor proti moči, ki snuje vojno proti francoski republiki? Samo nekaj vem, in sicer to, da je moja korziška dedščina za vse večne čase izgubljena! Toda to je postranska stvar. Človek mora pač nositi stroške, ako hoče videti, kako se piše svetovna zgodovina!

Vojaka se je začela spuščati s hriba v dolino. Odšli smo z njo. Mr. Graham me je nezaupljivo pogledal.

— Vojno proti francoski republiki, pravite? Pri moji veri, skrajni čas je, da pride profesor!

Tisti hip je prijahal čez planino na konju cesarski armadi nasproti neznanec. Bil je v zaprašenih popotni obleki, drugače je pa izgledal svež in spočit.

Bil je mož, o katerem sem najmanj mislil, da ga zagledam — težko pričakovani prijatelj mr. Grahama, profesor.

XII.

Waterloo.

Profesor se je ustavil deset korakov pred Napoleonom. Vzpel se je v stremeni, se odkril in uljudno pozdravil bledomodre lovec, medvedje čepice gardistov, blesteče štabne častnike in moža z marmornatim profilom. Zdelo se je, da ga srečanje s to povorko anahronizma ni niti najmanj presenetilo. Vojaki, ki so bili vajeni srečavati v puštinji samo običajne protivnike, so se ustavili kaor na povelje z orožjem v rokah. Vprašujoče so se ozirali na moža v trikotnem klobuku. Napoleon, ki je dobil namesto svojega ubitega belca drugega konja, je odjahal pred vojsko in se ustavil pred neznanecem.

— Kdo ste? Kaj želite? — je vprašal in ga srdito pogledal.

— Moje ime, sire, je profesor Pelotard. Želim vam prav ponižno čestitati k zmagi v bitki pri Austerlitzu.

Profesor je vtaknil klobuk v roko, s katero je držal uzdo. Nič ni moglo biti tako naravnega, kakor poteze na njegovem obrazu, ko je nazval moža v trikotnem klobuku sire in mu čestital k zmagi pri Austerlitzu.

— Bitka pri Austerlitzu je bila končana pred pol ure. Kako pa sploh veste, da je prišlo tu do bitke?

Ljubosumen mož s 50 ženami

V Beogradu je lastnik nekega bifeja, ki je živel s 50 ženami, v ljubosumnosti zaklal svojo najljubšo ljubico.

V četrtek se je v Beogradu v Vranjski ulici odigrala krvava rodbinska drama. Lastnik bifeja Matija Krstić je v navalu ljubosumnosti na zverinski način razmesaril svojo priležnico Ano Grbačijo, ki jo je pred šestimi meseci vzel v službo kot natakarico.

Ze takoj prve dni, ko je prišla k njemu, se je Krstić zaljubil vanjo in vse njene zahteve je slepo izpolnjeval. Dajal ji je tudi večje vsote denarja, ki jih je lepa Ana pošiljala svojim staršem. Ker sta se dobro razumela, ji je Krstić nekega dne ponudil, naj stopi z njim v skupno življenje. Ana se ni dolgo pomislila in če tudi je bil Matija invalid brez noge, je takoj pristala na njegov predlog. Živela sta dolgo časa, kakor moreta živeti le mož in žena. Matija je izpolnjeval vse pogoje vzornega moža, Ana pa je bila dobra gospodinja, ki je strogo pazila na red v hiši.

Matija je bil znan kot perverzen človek. Menjal je ženske skoro vsak mesec ter je bil zaradi tega tudi že večkrat kaznovan od policijskih oblasti. Najdalje je še živel z Ano, ker mu je bila najljubša od vseh dosedanjih žensk. V zadnjem času se je pričel z njo prepirati, v poslednjih dneh pa jo je tudi večkrat pretepel.

Ana se je naveličala njegovega tiranstva ter je sklenila, da ga zapusti. V sredo zjutraj po zopetnem pretepu je nenadoma odšla iz Matijevega sta-

novanja v Kralja Aleksandra ulici ter pobegnila k svoji teti v Vranjski ulici. To je tako razjarilo Matijo, da je sklenil maščevati se.

Medtem je Ana vložila na policiji tožbo proti Matiji, v kateri je zahtevala plačo za šestmesečno delo, za katero ni ničesar prejela. Policija je vzela pritožbo takoj na znanje in naročila Matiji, naj izplača dolžno vsoto. Matija je kljub temu, da je bil presenečen nad postopanjem Ane, odšel denar in se vrnil domov s sklepom, da se maščuje.

V četrtek je ves dan pil, zvečer pa je prišel pred stanovanje Ane in jo pozval, naj pride na prosto. Ana je prišla na dvorišče in Matija jo je pričel rotili, naj se vrne k njemu. Ker je odbijala njegov zahtevo, je potegnil iz žepa suknje velik mesarski nož in ji ga dvakrat zasadil v želodec. Ana je obupno zakričala in se zvrnila zatem na tla.

Prihiti so sosedje, ki so obvestili policijo in reševalno postajo. Ano so prepeljali v bolnišnico, kjer je par ur nato izdihnila. Aretirani Matija je izjavil na policiji, da ni imel nabeena ubiti svoje ljubimke, ker pa ga je izživala in ker je bil preveč ljubosumen, je svoje dejanje storil v nezavestnem stanju. Ta njegova izjava se zdi seveda precej čudna, kajti na policiji trdi, da je Matija Krstić v zadnjih 7 letih živel v skupnem gospodinjstvu z najmanj 50 ženskami.

Judje v Ljubljani

Judovski sinagogi. — Spolno občevanje med Judi in katoliki kaznivo z odrežanjem nosa ali s smrtjo. — Pogromi. — Obglavljen jud. — Izgon judov v 16. veku.

I.

Ljubljana je bila že v srednjem veku živahno trgovsko mesto. Trgovstvo nemških mest južno reki Meni je težilo na Adrijano in severno Italijo. Trgovska roba je prihajala preko Tirolske, Goriške in Ljubljane v Benetke, Genova, Milano, Pizo, Firence in druga laška mesta. Ljubljana ob plovni Ljubljanici in blizu Save je bila središče kranjske trgovine ter menda zelo bogata. Že sploščka 11. veka sta bogata ljubljanska trgovca Peter Berchali in Peter Baldaviz nastopila kot dobrodrušna podporniki; Berchali je leta 1043 zgradil deško sirotišnico, Baldaviz pa cerkev sv. Filipa.

Da tako ugodno mesto ni moglo ostati brez judov, je umljivo. Judje imajo izvrsten nos in hitro zavohajo, kje so možni dobri zaslužki. Kdaj so se naselili v Ljubljani prvi judje, doslej ni znano. Valvasor poroča, da so si ljubljanski judje staro sinagogo leta 1213 nadomestili z novo, še lepšo. Gotovo je, da je stara sinagoga stala že dolgo, preden so se štedljivi judje odločili, da jo podero in si zgradijo novo. In nedvomno so bili judovski skupščiki in dobički s trgovanjem z Benečani, Madžari in Hrvati izredno veliki, da so izlaska žrtvovali nekaj tisočakov za novo sinagogo.

Vsekakor je moralo biti v Ljubljani v 13. veku judov mnogo, da so si vzdrževali in celo iznova gradili sinagogo. Valvasor poroča tudi, da je leta 1278. Friderik Lamberg sklenil plačati svojim sorodnikom vse dolgov, ki jih imajo pri judih v Ljubljani, koroškem Sentvidu, Judenburgu, Radgoni in v Mariboru. In Valvasor je ponatisnil tudi potrdilo pobotnico, da je Lamberg resnično poravnal dolgov; listino pa sta podpisala Abraham Jakopov Mariborski in Izmael Izakov Radgonski; podpis judenburškega, sentvidskega in ljubljanskega zastopnika judov so bili na listini že zabrisani.

Torej v današnji Židovski ulici, oziroma Židovski zvezi (ki se je za Valvasorjevih časov stala) »Reverentz Gasse«; morda po judovskem - velikem - svečniku? So imeli ljubljanski imoviti judje sinagogo še leta 1516. V spisu št. 1. zvezeni XLVIII. arhiva ljubljanskega stolnega kapitla se namreč sinagoga omenja: »1516 Ablass für die Kapelle Allerheiligen nächst der Synagoge der Juden in Laibach.« Obe cerkvi sta izginili.

Judov Ljubljancem že takrat niso trpeli. Zato so živeli judje in katoliki strogo ločeni. Dimitrij je v »Laib. Ztg.« leta 1866. pripovedoval: »Stroga oddelčenost preganjanega (judovskega) rodu se je vzdrževala tudi v Ljubljani. Ostro in s kaznijo je bilo prepovedano spolno občevanje med kristjani in judi. Judje so neposredno kaznovali pri ženah z odrežanjem nosu, kristjane s smrtjo.« Kako so judje kaznovali moškega, ni povedano!

Mar je bilo moškemu judu molče dovoljeno ljubiti Ljubljanko? Ali pa so moškemu judovskemu grešnikom namesto nosu odrezali kaj drugega? Viri o tem molče, dasi bi bilo posebno zanimivo zvedeti. Niti ne vemo, koliko lepih judovk je hodilo po Ljubljani brez nosu!

Da so Ljubljancem verjeli judovske »ritualne umore«; otrok, pripoveduje zopet Valvasor: »Leta 1290. je nastal med meščani in judi zaradi nekega izgubljenega otroka velik ramovš in tepež. Pri tej priliki je bilo pobitih mnogo judov.« — Valvasor pripoveduje tudi, da je leta 1408. neki jud omečastil, menda posilil, krščansko dekle, kar je izzvalo med Ljubljanci velikansko razburjenje. Mestni sodnik je dal zločinca zapreti in potem, ko je jud vse priznal, obglaviti! Strela božja! In Ljubljancem so bili zavedoljni, judje pa so razkačeni ugovarjali. Prišlo je do nove kr-

vave bitke, v kateri je ostalo mnogo ranjenecv in troje ubitih judov.

Med judi in kristjani je bil menda zmerom ravs in kavs. L. 1337 so Ljubljanci obdoližili juda, da so jim zastupili vodnjake. Napetost proti judovskim oduhom in opasnim trgovskim tekmečem je narasčala. Končno so Ljubljancem naprosili cesarja Maksimilijana, naj jih izžene iz mesta in dežele. Cesar jim je prošnjo uslišal v postu l. 1496 in ukazal, da se morajo judje do Treh kraljev iz Kranjske izgubiti. Ta cesarska milost je stala Ljubljancem 4000 tolarjev.

A žrtve je bila zama, ker cesarski ukaz je ostal le kos papirja: Judje niso odšli. Ljubljancem so torej proslili cesarja vnovič ter kakor l. 1496 potožili, da morajo po judih prenašati zasramovanja zaradi najsvetejšega, da so jim judje več otrok poklinali in jim vzeli kri ter mnogo kristjanov oslepili, gnetli odrli in zarubili.

Cesar je vnovič ukazal, da morajo judje brez obotavljanja iz dežele, da naj posebni komisariji ugotovijo po dolžnih pisnih dlogov kristjanov in način odplačevanja. Ivanu pl. Turjaškemu, gospodu na Šumbergu pa je cesar pisal med drugim:

»Ker se judje v našem mestu Ljubljani pečajo z raznimi obrti in posli ter s tem kristjane in zlasti naše ljubli meščane občutno prikrajšujejo v njih obrtih in zaslužkih, ne kaže, da bi se to trpelo še nadalje. Zato naročamo z vso resnostjo, da prepoveste judom v Ljubljani vsakršno trgovino ter jo odpravite in zabranite za vse večne čase. Ako pa zalotite juda, da bi se še dalje pečal z obrti ali trgovino, mu zaplenite vse blago in ga izročite meni kot globo... Dano v našem mestu Oudenarde v Flandriji dne 4. avg. 1513...«

Cesar torej zdaj judov ni več izganjal, nego je judom le prepovedal trgovati in obrtovati! Po vrhu pa je zahteval, naj Ljubljanci judom plenijo obrtovanice in trgovino, a plen pošiljajo njemu!

Kakor Ljubljana, so prosile pomoči proti judom obenem tri dežele. Kranjska, Stajerska in Koroška. Dosegle pa so malo; samo krošnjari in selmariti niso smeli judje niti na deželi. Čudno je, da so judje smeli prihajati na ljubljanske letne sejme. Ob tistih dneh so stanovali baje večinoma v ljubli. Gradišču, kjer so jih vselej že čakala pripravljena stanovanja.

Ker pa so judje v Ljubljani vzlic vsem cesarskim ukazom ostali nadalje ter se uganjali svoje oduške posle, so se ljubljanski župan, sodnik in svetovalci obrnili ponovno na cesarja, naj vendar že odredi Ljubljano judovskih pljavk in zajedalk. In Maksimilijan je tretjič uslišal prošnjo ter podelil Ljubljani privilegij, s katerim je judom »za vso večnost prepovedano prebivati in se naseljavati v deželi.« Ljubljancem pa dovoljeno judje pogostiti iz mesta in prepovedati judom živeti v Ljubljani... Privilegij je bil napisan v Innsbrucku l. jan. 1515...

Ljubljancem so ta privilegij izkoristili in judje preganili.

L. 1781 je deželni glavar Franc Adam grof Lamberski naznamil kranjskim stanovom, da so veljavni še vsi stari cesarski privilegiji Ljubljane in da zatorej cesarja Jožefa II. tolerančni edikt glede judov za Ljubljano ne prihaja v poštev. Tako judje niti pod Jožefom II. niso smeli za stalno več v deželo in v Ljubljano, iz katere so bili l. 1515 definitivno izgnani.

CELJSKIM VOLILCEM!

Kdor je narodno zaveden in kdor želi, da bo vladal v mestu Celju tudi še nadalje red in gospodarski napredek, ta bo vrgel pri občinskih volitvah, 19. junija, svojo kroglico v

1. (prvo) skrinjico!

Nova vrsta mila za družinsko perilo

Ni to zopet običajen milnati prašek ali mogoče navado milo v drugi obliki, temveč najnovejši proizvod kot posledica znanstvenega raziskovanja na polju izdelovanja mila.

Trpežnost vašega perila ni več odvisna od mnogokratnega pranja, kajti Rinso prav sam odstrani nečistoto iz perila ter je radi tega vsako, za perilo toliko škodljivo ribanje nepotrebno. Dnevi, ko ste se mučili v sopari pralnega kotla, so za vas prošli, ako bodeite uporabljali Rinso. Rinso očisti preko noči v hladni vodi vse madeže, prihrani vam delo, čas in denar, kajti potrebno vam je izvršiti pri pranju samo tri lahka opravila, ki so:

Pomešati Rinso glasom opisa na zavoju, namočiti perilo in izplakniti ga v čisti vodi. RINSO izdelujejo Lux-tvornice!

Rinso

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča OPERA.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Nedelja, 19.: »Grofica Marica«, opereta. Izv.

Na korist bolniškega fonda Udruženja gledaliških igralcev.

Ponedeljek, 20.: Zaprt.

Torek, 21.: »Fidelio«. Red C.

Sreda, 22.: Zaprt.

Četrtek, 23.: »Tajda«. Red A.

Petek, 24.: »Madame Butterfly«. Gostovanje g. Darjana. Red E.

Sobota, 25.: »Poljska kric«. Opereta. Izven.

Nedelja, 26.: »Seviljski brivci«. Gostovanje v Celju. Izven.

Ponedeljek, 27.: Zaprt.

Danilo Go-inšek: MAJ

Mladi celjski poet Gorinšek je izdal v samozaložbi zbirko mladinskih pesmi. Avtor, ki je sodruden našim mladinskim listov, je povezal svoje pojpe v sopek in ga podal ljubljani mladini. Zbirko je posvetil svoji materi.

V »Majcu« je mnogo pesmi, ki ohranijo trajno vrednost. Baš pri mladinskih stvarih so naivni otroci najbolj kritiki, ker dobro čutijo, katera pesem je porojena v čisto umetniškem razpoloženju; take pesmi se takoj nautne na izust, n. pr. Zupančičevega »Ciciban«; pozna naša deca skoro bolj kot svoje šolske knjige — dočim ji prisiljeni verzi ne ostanejo v spominu.

Pesmi kot so Maj, Zelja, Snežec, Jutro, Tecino, se bo deca pač razveselila.

Kako naivno prosi deček svojo mater v »Sončku«:

Mamica moja, daj, ateka prosim, s palico sonček naj skliči z neba!

a naposlen se fantiček izda, da je zaspanček in da se zato boji sonca!

Atek naj Bogu sonček izkladi, zjutraj nikdar naj mi več ne vžari,

zmeraj iz sanj me prelepih vzbudi, pa še potem mi ne da več zaspati!

Zbirko zaključujeta dve materinski pesmi. Že v prvi zbirki kaže pesnik izreden dar mladinskega poeta. Če bo nadaljeval svojo pot, lahko od njega še mnogo pričakujemo.

Ljubka zbirka bo pač dobrodošla naši mladini. Osebito bi priporočili šolskim stanovom, da si jo naroče za svoje knjižnice, saj smo še tako revni na dobri mladinski literaturi!

G. Strniša.

Gostovanje ljubljanske opere v Celju.

V nedeljo 26. t. m. popoldne ob treh gostuje ljubljanski operni ansambl v mestnem gledališču v Celju in vprizori eno najbolj ših komičnih oper svetovnega repertoarja, Rossinijevu opero »Seviljski brivci«. Glavne vloge pojo pod taktirko kapelnika gosp. Neffata ga. Lovstova ter gg. Banovec, Betteto, Janko in Zupan. Opozorjamo prebivalstvo Celja pa tudi bližnje okolice na to predstavlo. Začetek je točno popoldne ob 3. uro, konec pa pred 6. uro. Ugodne železniške zveze omogočajo tudi okoličanom posest predstav. Cene navadne opreme; predprijaja vstopnic v Celju.

Opereta »Grofica Marica« se poje jutri, v nedeljo ob 8. uri zvečer v ljubljanski operi v korist bolniškega fonda Udruženja gledaliških igralcev. — Začetek predstave točno ob 20. uri. Z ozirom na dobrodelni namen prireditve vabita uprava in Udruženje p. n. občinstvo k mnogobrojnemu posetu.

Za zaključek operne sezone pripravljajo ljubljanska opera vprizoritev opere »Faust« in pa Nedbalove operete »Poljska kric«.

Spominska svečanost na čast Jovanu Cvijiću v Parizu, Slovanski institut v Parizu je priredil minuli četrtek na čast pokoi-

nemu jugoslovenskemu učenjaku Jovanu Cvijiću, predsedniku srbske Akademije znanosti, spominsko svečanost, katere so se udeležili najodličnejši predstavniki pariškega znanstvenega sveta. Vsi govori in predavanja na tej svečanosti so natismjena v posebnem zvezku z naslovom: V spomin Jovanu Cvijiću.

Lep uspeh jugoslovenskega profesorja. Kakor poročajo pariški listi, je bil danes ob 13. promoviran na pariški univerzi profesor beogradski gimnazije Aleksander Arnavtovič, tajnik jugoslov. sekcije v Slovanskem inštitutu za doktorja celokupne književnosti. Njegovo disertacijsko delo je monografija o slavem francoskem pisatelju Henryu Bequeu. Pariški listi naglašajo, da je to najboljša študija o imenovanem francoskem pisatelju, kar jih doslej pozna francoska literatura.

Pevski zbor učiteljskega UJU v Ljubljani priredi v nedeljo dne 19. junija 1927 ob 15. uri v Domu v St. Vidu koncert pod vodstvom prof. Adolfa Gröbminga. Na programu so najlepše skladbe slovenskih, hrvatskih in srbskih skladateljev. Cene so običajne. K obilni udeležbi najljubše vabimo. — Predprijaja vstopnic pri gđ. I. Zakotnik v St. Vidu.

Grofica Marica 35tič na slovenskem odru. Predstava, ki se vrši v nedeljo dne 19. m. ob 8. uri v opernem gledališču pri znižanih cenah, bo — kakor se obeta — izredno animirana in zanimiva. Vsak, kdor se hoče iz srca nasmejati in razvedriti, naj ne zamudi prilike.

Turistom!

Iz pisarne SPD prejemamo:

Radi zadnjega slabega vremena, ki je vladalo le po nekaterih krajih Gorenjske, moramo polasniti našim turistom in prijateljem prirode, da s tem: da dežuje v Ljubljani ali v Kranju, Lescanu, na Bledu, Žirovnici ali pa v Kamniku ali mogoče, kje na Dolenjskem ali Stajerskem, še ni gotovo, da dežuje tudi po naših planinah. Vsi nedeljski turisti nam javljajo, da je zadnje nedeljo bilo zelo lepo vreme tako v Kamniški Bistrici, kakor na Krivavcu, Kamniškem sedlu, na Kokrškem sedlu, na Ratovcu in na Črni prsti. Le ponoči med 23. in 24. je padlo nekaj kapelj dežja po teh krajih. Črna prst je bila zagrnjena v meglo do 10. dopoldne, nakar se je zjasnilo in turisti, ki se ne ustrašijo vsake meglice, so imeli čist in krasen razgled prav nocoj do Gorice in izliva Soče. Ta razgled je trajal do 17. popoldne in šele potem so prišle zopet megle na vrh.

Istotako je bilo na Golici, v Vratih, na Stančevcih kičici in sprva po Bohinju. Radi tega priporočamo turistom in planincem, da ravno tedaj, ko se pripravljajo eventualno po Ljubljanskem polju in po nižavah slabo vreme, naj pohite v planine, da se izognejo neprimlikam slabega vremena po dolinah. Za slučaj pa, da nastopi tudi v planinah slabo vreme, skrbi Osrednji odbor SPD, da so vse kočje za sedaj že dostopnih tur otvorjene in dobro oskrbovane.

Na naši skrajni meji je oskrbovana Erjavčeva kočja na Vršču. v romantični dolini Vrat te vzame pod gostoljubno streho Allažev dom s prvovrstno postrežbo, na Golici je nad 60 ležišč v obeh kočah, na Črni prsti je nad 30 ležišč. V Malnerjevi koči, ki je na novo adaptirana, imajo tudi novo sobo z dvema posteljami in udobna skupna ležišča z žimnicami tako, da je vsakemu turistu, ki poseti Črno prst, zagotovljena udobna prenočišča. Postrežba v obeh kočah je dobra, razglednice, zemljevidi so na razpolago.

Istotako sta hotela Sv. Janez in Zlatovog v popolnem obratu. 16. t. m. se je otvo-

rila pošta pri Sv. Janezu, ki ima telefon in brzolav. Krekova kočja na Ratovcu ima letos že lepo število posemikov, kar kaže, da je ta lepa točka vredna, da jo poseti vsak turist.

Kdor se boji dežja, odnosno slabega vremena, naj gre med tednom, ko je sigurno lepo vreme, na lepo dvodnevno turo v Kamniške planine, zlasti ker so Čolžova kočja na Kokrškem sedlu, Dom na Krivavcu, Kamniško sedlo in Velika planina že izobno oskrbovane. Onim turistom pa, ki se bojijo slabega vremena, priporočamo prijeten izlet v Kamniško Bistrico.

Sport

— Odbor za propagando IX. olimpijade v Sloveniji. Na sestanku dne 17. maja se je konstituirala eksekutiva gornjega odbora, ki jo tvorijo sledeča gospoda: Dr. Fran Zupanc, predsednik; Helena Pajničeva, podpredsednica; tajnik I. Savo Sanein; blagajnik, Jakob Gorjanc; odborniki: dr. Souvan, dr. Jesenko, Josko Gorec. V odbor pridejo tudi načelniki publicističnega, finančnega in prireditvenega oddelka, ki se ustanovijo v najkrajšem času. Poziva se SK Ilirija, da na mesto tajnika II. imenuje mesto g. Sircelja, ki je to funkcijo odklonil, drugo osebo. Prihodnja seja eksekutive se vrši v četrtek dne 23. t. m. ob 21. uri v damski sobi kavarne »Emona«. Pozivajo se vse sportne organizacije v Sloveniji, ki niso do sedaj imenovala svojega delegata v Odbor za propagando IX. olimpijade v Sloveniji, da to storo v najkrajšem času, po možnosti do 23. t. m. Naslov odbora je: Selenburgova ulica 5.

— 500 kilometrska kvalitetna vožnja po Sloveniji in Hrvaški, ki jo v dne 28. in 29. junija priredi motoklub »Ljubljana«, vzbuja že sedaj med motociklisti pozornost. To bo prva širše zasnovana tekmovalna motociklistična vožnja v naši državi, udeležencem bo nudila priliko, da preizkusijo praktičnost in zanesljivost svojih vozil in svojo lastno voznotehnično spretnost. Ruta je definitivno določena. Start je v Ljubljani, pot vodi prvi dan skozi Kamnik, Gornji grad (kontrola), Mozirje, Šoštanj, Velenje, Slovenjgradec, Dravograd (kontrola), Maribor (cilj prve etape), dalje skozi Ptuj, Rogatec v Rogosko Slatino. V Rogoski Slatini prenočevanje. Drugi dan gre pot čez Podčetrtek, Brežice, Samobor, Plješevico, Karlovac (cilj prve etape drugega dneva) Netretić, Metlika, Novo mesto, Trebnje v Ljubljano, kjer je končni cilj in kjer se zvečer razdelijo nagrade med najboljšie vozače. Prijave sprejema do 23. t. m. Motoklub »Ljubljana« v Ljubljani, Resljeva cesta 1. 511 m

— Kolesarsko društvo »Ljubljana« Dobruhne priredi v nedeljo dne 19. t. m. kolesarske dirke. Start in cilj je v Zavrpu pri gostilni Jeriha. Začetek ob 15. Vabijo se vsa kolesarska društva, da se je udeležijo. Po končani dirki se vrši vrtna veselica. — Skupni odhod kolesarjev iz Ljubljane, Sv. Jakob trg, ob pol 14.

— SK Celje — Ilirija. Na igrišču SK Ilirije se vrši jutri, v nedeljo ob 17.45 uri prijeteljaska nogometna tekma med Ilirijo in SK Celjem, večkratnim prvacom celjskega okrožja LNP-a. Celje se je vedno odlikovalo po ambiciozni in fair igri; v Ljubljani igra prvič v letošnji sezoni, kar dela njegov nastop proti Iliriji toliko zanimivejši. — Pot predtekma se vrši ob 16. uri prvenstvena tekma Slavija : Javornik.

— Finale prvenstva II. razreda v ljubljanskem okrožju LNP. se odigra jutri, v nedeljo ob 16. uri na igrišču SK Ilirije. Tekme za prvenstvo II. razreda in obenem za napredovanje v I. razred sta SK Slavija, SK Javornik z Rakeke, prvaki izvenljubljanskih klubov II. razr. v ljubljanskem okrožju. Slavija si je pretekli praznik po trdem boju končno osvojila prvenstvo II. razreda v Ljubljani, Javornik je zmagal v Novem mestu nad Elanom s 3 : 0 in nad SK Vrhniko z 10 : 0. — Po prv. tekmi se vrši ob 17.45 prijateljska tekma Ilirija : Celje; vstopnica za obe tekmi je skupna.

— Motorne hitrostne dirke se vrše jutri dne 19. t. m. na progi km 13 do 23 — proti Kranju. P. t. avtomobilski izletniki, kateri nameravajo dirkalno progo pasirati med časom od 13.45 do 14.45, se vjudno naprosajo, da bi se od Medvod oziroma od Kranja poslužili paralelne ceste preko Praš in Drulovke. Vodstvo dirke. 512 m

— Klub kolesarjev in motociklistov Ilirija. Motorne hitrostne in kolesarske dirke se vrše v nedeljo 19. t. m. točno ob 2. uri popoldne. Dirkalna proga od km 13 v Medvodah do km 23 pri Kranju bo za časa dirke strogo zastražena, ter bo vsako prekrščenje ceste zabranjeno. Odredbam vodstva dirke se bo treba strogo pokoriti. Dirka se vrši ob vsakem vremenu.

— Rakek: SK Javornik — SK Vrhnika 10 : 0 (1 : 0).

Sokol

— V. pokrajinski zlet JSS in otvoritev sokolkega doma na Taboru. Rediteljski zbor odvarja z današnjim dnem svojo pisarno, ki posluje na Taboru v sobi št. 41. — severni vhod — vsak dan od 10 do 12. dopoldne in od 8. do 10. zvečer. Ob teh urah se sprejemajo daljne prijave v rediteljski zbor in se dajejo potrebne informacije. V ponedeljek 20. junija seja zborovnega odbora, v sredo 22. prvi, v petek 24. junija pa drugi sestanek rediteljev. Vsakokrat ob pol 9. uri zvečer v pisarni na Taboru. Vabila se pravčasno razpoložejo. Bratska društva, katere smo povabili, da imenujejo svoje člane v rediteljski zbor, prosimo, da store svojo dolžnost. Zdravo!

— Vadičjska šola v Pragi, Tyršov dom. ČOS je obvestila starešinstvo JSS, da ima v svojih vadičjskih šolah, ki trajajo po šest tednov, pripravljenih šest mest, ki jih more podeliti JSS po svoji uvidenosti med svoje brate in sestre. Nameščen in oskrbovani bodo tako kot češkoslovaški bratje in sestre, brezplačno. Vsi se morajo v vsem pokoravati hišnemu redu šole. Potne stroške poravnajo v šolo sprejeti bratje in sestre sami. Naslednja šesttedenska šola se bo pričela 3. julija in bo trajala do 12. avgusta 1927. — Bratje in sestre JSS, ki reflektirajo na sprejem v šolo, se morajo prijaviti starešinstvu JSS najkasneje do 25. junija t. l.

— Sokolsko društvo Ljubljana-matica je priredilo na Telovo popoldne na vrtu Narodnega doma lepo organizirano vrtno veselico v prid skladu za spomenik kralja Petra I. Osvoboditelja.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 18. junija 1927.

— **Príhod finančnega ministra v Ljubljano.** Finančni minister dr. Bogdan Marčič je odpotoval v Zagreb, kjer ostane več dni, nakar potuje v Ljubljano. Minister potuje po službenih opravilih.

— **Spremembe v prosvetnem ministru.** Ker je dosedanjí pomočnik prosvetnega ministra Dragomir Obradović imenovan za ministra ver, je postavljen za namestnika pomočnika prosvetnega ministra Dimitrij Magarašević, načelnik oddelka za srednješolski pouk. Novi prosvetni minister dr. Niko Perić bo pozneje imenoval svojega pomočnika.

— **Odlikovani kulturni delavci.** Na predlog prosvetnega ministra je kralj odlikoval: z redom Belga orla V. razreda dr. Ferda Šiška, univ. profesorja v Zagrebu, z redom Sv. Save IV. razreda dr. Milka Kosa, izrednega profesorja na fil. fakulteti v Skoplju, dr. Mihajla Avramovića, ravnatelja arheološkega muzeja v Splitu in Petra M. Petrovića, upravitelja »Narodnega dela« v Beogradu.

— **Železniška proga Rogatec-Krapina.** Prometno ministrstvo je razpisalo javno oddajo gradbenih del železniške proge Rogatec-Krapina. Stroški za gradnjo te proge so proračunani na 15 milijonov Din.

— **Uredba o znižanju davka.** V generalni direktoriji davkov pripravljajo uredbo o znižanju davkov. Uredba z veljavnostjo zakona bo v kratkem izdelana in bo veljavna, dokler ne stopi v veljavo novi davčni zakon.

— **Novi zlatniki.** Narodna banka v Beogradu je prejela večjo množico novih zlatnikov, kovanih v Franciji. Zlatniki so bili poslani iz Pariza po morju na Sušak.

— **Poziv.** Usodna elementarna nesreča v ljubljanski oblasti me zopet sili, da apeliram na človekoljubje in radodarnost prebivalcev ljubljanske oblasti. V Starem trgu v črnomaljskem srezu je uničil dne 21. maja 1927 silen požar osem hiš z gospodarskimi poslopji, vsemi hlevi, skednji, svinjaki in kletmi, z vsem orodjem, obleko, živim in krmom, upepelil trem trgovcem vse zaloge in več obrtnikom vso opremo. Poginila je živina, pokončani so sadovnjaki in vrtovi. Devet posestnikov s 40 družinskimi člani je brez strehe in ob premoženju; nizke zavarovalnine ne morejo kriti prizadetim ogromne škode, ki znaša preko 3.700.000 Din. Da se olajša nesrečnim pogorlcem beda, pozivam prebivalstvo ljubljanske oblasti, da jim pomaga z milimi darovi, ki jih sprejemajo: v Ljubljani veliki župan in mestni magistrat (oddati osebno ali poslati po pošti na naslov mestne blagajne ljubljanske; pri poštnih pošiljkatih je treba navesti namen pošiljave), na deželi pa vsi sreski poglavarji in oblasti, ki jih bodo oni določili. — Veliki župan: Dr. Vodopivec I. r.

— **Odbor k. o. SDS na Viču** vabi svoje somišljenike na zaupni sestanek, ki se vrši v torek dne 21. junija ob 8. uri zvečer v gostilni Sokolskega doma. Dnevni red: obširne volitve.

— **Prepovedan avstrijski list.** Notranje ministrstvo je prepovedalo razširjanje »Neues Wiener Tagblatt«, ker je zopet pričel pisati proti interesom naše države.

— **Bolgarski komitski vojskovo obsojen na 20 let ječe.** Sodišče v Štipu je obsodilo na 20 let ječe Jordana Nanevića iz sela Lezova v ovrčepoljskem srezu, ki je kot bolgarski komitski vojskovo zakrivil mnogo zločinov, ropov in umorov v bregalnški oblasti.

— **Sklícjanje državnega odbora.** Državni odbor, ki se ima osnovati po določbah zakona o volitvah poslancev za Narodno skupščino, je sklican k prvi plenarni seji za 22. t. m. v Beogradu.

— **Izpopolnitev gospodarskega sveta.** Ministrstvo za trgovino in industrijo je odločilo, da se čim prej izpopolni novi gospodarski svet. Beogradske zbornice, trgovska, obrtniška in industrijska bodo delegirale vanj po enega zastopnika, delavstvo pa bo zastopano po delegatu, ki ga bo določilo osrednje tainiško delavskih zbornic.

— **Zdržitvev oseskega in novosedskega gledališča.** V prosvetnem ministru se proučuje predlog upravnika oseskega gledališča P. Konjovića o združitvi oseskega in novosedskega gledališča, ki sta začeli v težke finančne težave. Po tem predlogu bi novo gledališče uživalo poleg državne subvencije tudi podporo mest, v katerih bi gostovalo.

— **Javna čitalnica.** Krajevna skupina »Društva rudniških nameščencev in Trbovlj« obvešča trbovliško javnost, da bo otvorila 1. julit t. l. javno čitalnico. Nje prostor se nahaja v bivši biljardni sobi ge. Ane Forte na Vodah. Soba je prostorna, dovolj zračna in izredno dobro razsvetljena. Čitalnica razpolaga z nad 70imi različnimi tu in iz tujine časopisi in revijami in bo po odprta vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne in od 17. do 21. ure popoldne odn. zvečer, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 12. ure dopoldne. S tem, da se bo dotedanja društvena čitalnica odprla vselj trbovliški javnosti, se vsi dosedanjí mesečni prispevki za čitalnico razveljavijo in vstopajavo s 1. julijem t. l. enotni mesečni prispevki za vse obiskovalce (ke) — člane (ice) čitalnice, v znesku Din 5.—. Ker je to prva tako obširna ustanova v Trbovlijski občini in ker razpolaga čitalnica z mnogimi časopisi in revijami in bo z majhnimi mesečnimi prispevki vsakomur omogočen dostop, se nadelamo, da bo počelo trbovliško občinstvo našo javno čitalnico v lepem številu.

— **Učne osebe za meščanske šole.** Z ozirom na tozadevno vest v časopisu je ministrstvo prosvete s svojim odlokom O. N. br. 32702 z dne 28. maja odredilo, da se prošnje osnovnošolskega učitelstva za namestitvev na meščanskih šolah v bodočem šolskem letu ne bodo upoštevale, ker bo

letos absolviralo nad 30 slovenskih učiteljev Višjo pedagoško šolo v Zagrebu in Beogradu.

— **Nalezljive bolezni v mariborski oblasti.** Od 1. do 7. junija je bilo v mariborski oblasti 29 slučajev tifuznih bolezni, 67 škrlatinke, 2 davice, 24 dušljivega kašlja, 3 vrančnega prisada, 1 ošpic, 1 šena in 1 krčevite odreenelosti.

— **Živalske kužne bolezni v mariborski oblasti.** 13. t. m. je bilo v mariborski oblasti 23 slučajev svinjske kuge, 16 svinjske rdečice, 2 stekline 1, konjskih gari, 1 šušavca.

— **Sprejem otrok v državno gluho-nemnico v Ljubljani.** Začetkom šolskega leta 1927-28 se sprejmejo v državno gluho-nemnico v Ljubljani vnovič gluho-nemni otroci na prošnjo roditeljev ali njih namestnikov. Pogoj za prijupk k pouku ali za sprejem v zavod so: gluho-nemost ali tolika stopnja gluhosti, da se otrok s poslušom ne more naučiti glasovnega govora, izpolnjen 7. in še ne prekoračeno 10. leto starosti ter primerna telesna zmoglost in sposobnost za izobrazbo. Prošnje je treba vložiti najkasneje do 30. julija pri ravnateljstvu gluho-nemnice.

— **Gospodinska šola v Smihelu pri Novem mestu** prične novo šolsko leto 5. sept. t. l. in traja do 1. aprila 1928. V njo se sprejmejo notranje in vnanje gojenke. Prošnje za sprejem je vložiti najpozneje do 15. avgusta t. l. pri vodstvu gospodinske šole v Smihelu pošta Novo mesto, kjer se dobijo tudi vsa potrebna pojasnila glede preskrbine itd. Prošnji, ki je kolika prosta, je priložiti krstni list in zadnje šolsko izpričevalo.

— **Izseljevanje v Kanado** je ustavljeno. Izseljeniški komisariat v Zagrebu objavlja, da je kanadska vlada za daljšo dobo ustavila doseljevanje v Kanado. Parobrod-ske družbe morajo vrniti naplaila.

— **Gradnja delavskih stanovanj.** Minister za socijalno politiko je dovolil večje kredite za gradnjo delavskih stanovanj. Tako je dovolil beogradske občini kredit 10 milijonov Din, za Ljubljano je dovoljenih 1.800.000 Din, ki so v prvi vrsti namenjeni za gradnjo poslopja DZ na Miklošičevi cesti.

— **Ruski vojni invalidi v Jugoslaviji.** Te dni se je vršil v Beogradu kongres ruskih vojni invalidov, ki žive v naši državi. Iz tajniškega poročila, prečitane na kongresu, je razvidno, da je ministrski svet sklenil 28. decembra 1925, da se ruskim vojnim invalidom nakaze stalna letna podpora 6 milijonov dinarjev od pričetka proračunskega leta 1925-26. Podpis tega sklepa je izmed ministrov odklonil edino St. Radić. Razen te podpore so ruski vojni invalidi uživali tudi brezplačno zdraviljenje v raznih naših bolnicah in sanatorijih ter so se sprejemali v brezplačno učenje obrti v zemunskem invalidskem zavodu. Dve dobrodelni loteriji sta prinesli 393.908 Din čistega dobitka.

— **Vrelo mleko povzročilo smrt.** Stanko Pucelj, 11-letni posestnik sin iz Kranja, je bil snoči z gorenskim vlakom pripeljan v ljubljansko javno bolnico, ker je imel po telesu težke opekline. Kakor zanjujejo, je deček po nerodnosti zvrnil nase velik lonec vrelega mleka, ki ga je štati postavila na mizo. Mleko je povzročilo težke opekline po životu. Za temi opeklinami je Stanko Pucelj danes jutraj umrl.

— **V apnici utonila.** V Poljanah pri Kresnicah, okraj Litija, je na Telovo padla 2-letna hčerka Železniškega delavca Frančiška Mikuš v drugače prazno apnico, kjer je bila do 23 cm visoka voda. Deklica je utonila in so jo pogrešili šele proti večeru.

— **Zaradi tatvine železniških tračnic** aretiran župan. V Priplepu je policija aretirala predsednika občine Petra Sokolovića, ki je obtožen, da je kupoval ukradene železniške tračnice, katere so našli povodom preiskave v njegovi hiši. Aretacija je vzbudila med tamošnjim prebivalstvom veliko senzacijo.

Iz Ljubljane

— **Vprašanje cestne železnice v Ljubljani.** Zadnje dni se vrše živahna pogajanja med zastopniki mestne občine ljubljanske in zastopniki cestne železnice glede prevzema cestne železnice od strani občine. Pogajanja v splošnem potekajo povolno.

— **Palaca poštnih hranilnice v Ljubljani.** Kakor znano, je nekdanji čekovni urad kupil pred približno 5 leti stavbo parcelo ob Aleksandrovi cesti v bližini Narodnega doma. V zadnje kupno pogodbo je bil stavljen tudi pogoj, da mora čekovni urad poslopje po načrtih, odobrenih od mestne občine, zgraditi v enem letu. Poteklo je že pet let, toda vprašanje gradnje palače čekovnega urada odnosno sedaj Poštnih hranilnice je še vedno na mrtvi točki. Kakor čujemo, niso tu krivi v prvi vrsti interesi faktorij, ki bi želeli, da se palača čimprej zgradi, mervče je krivda pri faktorijih, ki sestavljajo načrte. Načrti palače baše spe spanje pravičnega in so zakljenjeni v mizmic.

— **Sobotni ljubljanski trg.** Damašnji trg je bil vse dopoldne zelo živahen. Blaga je bilo v izobilju. V prvi vrsti je bila pripeljana na trg velika, skoraj rekordna množina domačih in tujih črešenj. Bilo jih je približno okoli 200 košar. Domače črešnje so prinesle kmetice iz Orel, Dobrunj, Laz ob Savi, kakor tudi iz bližnjih krajev mariborske oblasti. Cene črešenj so sedaj splošno od 5 do 10 Din/kg. Na trgu je bila dalje velika množina rdečih jagod, naravnih zlasti v okolici Skofje Loke in Medvoda. Cene rdečim jagodam so še precej visoke in so jih prodajali po 7—8 Din/litr. Tudi borovnic, 1 l po 2 Din, je bilo mnogo. Na trgu je bilo tudi nekaj jurčkov.

— **Teležje meso se je podražilo.** Zadnje dneve se je podražilo teležje meso in sicer I. vrste od 20 na 22.50 Din in II. vrste od 17 na 20 Din. Nekateri mesarji ute-

meljujejo pojav podražitve s tem, da so sedaj teleta v ceni poskočila in da so zelo redka, drugi pa, da na cene močno vpliva velik izvoz telet v inozemstvo.

— **Velika parada ljubljanske garnizije.** Na Vidov dan 28. t. m. ob 8. jutraj se bo vršila na vojaškem vežbališču pri Zalogu velika parada ljubljanske garnizije.

— **Vreme.** Vročina dosega rekord. Snoči ob 21. je kazal barometer 760.5, termometer + 25° C, danes ob 7. jutraj barometer 759.5, termometer + 19° C, opoldne barometer 758, termometer + 32° C. Barometer pada. Nadmorsko meteorološko poročilo napoveduje za nedeljo oblačno in nevihte v južnih alpskih krajih.

— **Boržno razsodišče v Ljubljani.** Z ozirom na sodne počitnice se v času od 15. julija do 25. avgusta 1927 pri boržnem razsodišču ne bodo vršile ustne razprave, pač pa se bodo sprejemale tožbe.

— **Koncert v hotelu »Tivoli«** se vrši v nedeljo 19. t. m. od 15.—20. ure. Priporočila se Vekoslav Dolničar. 510-n

— **K poročilu o obnem zboru Zveze za tujski promet** omenjamo, da je bil navzoč tudi magistratni ravnatelj in svetnik v Celju g. Ivo Subić, ki je bil imenovan v glavni odbor Zveze.

— **Parastos za žrtve boljševiškega terorja.** Teror, ki nikdar ni prenehal pri boljševiški vladi v Rusiji, se je v zadnjem času znatno dvignil ter je bilo zopet usmrčenih več ugodnih in popolnoma nedolžnih oseb. V nedeljo, dne 19. junija t. l. ob 11. po maši bo odslužen v pravoslavni kapelici parastos za nedolžne žrtve boljševiškega terorja in vabi ruski odbor člane ruske kolonije k polnočestvilni udeležbi.

— **Življenje med kanibali.** Danes in v nedeljo, 18. in 19. t. m. predvaja ZKD v kinu Matici izredno zanimiv 6 delanski kulturni vellefilm, ki nam predčuje v lepih slikah življenje v Srednji Afriki med plemenom kanibalov. Film nam prikazuje vse njih šege in navade, njih bojne igre ter opasnost lova in boja z divjimi zvermi. Posnela ga je švedska ekspedicija, ki si je postavila za načrt proučiti notranjost države Kongo, bivaleške kanibalov. Opozorjamo vsakogar da si ogleda ta film, ki je zlasti poučen za naše dijštvo in šolsko mladino. Predstave se vrše v soboto ob 14.30 in nedeljo ob 11.15 dopoldne. Opozorjamo cenl. občinstvo da nedeljska prva predstava ob 9.30 odpade radi procesije in da se vrši v nedeljo 1. sanna predstava ob označeni uri. Cene običajne 2 in 4 Din.

— **Christoforov zavod v Ljubljani,** edina državno dovoljena zasebna šola za steno-grafljo in strojepleje v ljubljanski oblasti, vpisuje za prihodnje šolsko leto ves mesec junij in julij vsak dan dopoldne in popoldne na Domobranski cesti 7. — Vpisnina 10 Din., šolnina nizka; revni gojenci dobijo primeren popust. — 478-n

— **Male tatvine.** Veliki tatovi so v hudi vročini na oddihu, mali tatovi pa stikajo povsod, da bi kaj sunili. Uradnici Heleni Hudovernikovi je neznan voznik iz zakljenjenega stanovanja v Vošnjakovu ulici odnesel nekaj perila, cenjenega na 140 Din. Zidarski delavec Aleš Ozdič je bil na Telovo zaposlen v Lattermannovem dvoredu pri vrtiljaku. Ker je bilo sila vroče, je suknič z listnico odlozil. Ko je zvečer pogledal v suknič, je presenečen zapazil, da mu je zmanjkala listnica s 100 Din gotovine. Tatvine je osumljen njegov tovariš, ki je tudi gonil vrtiljak.

— **Drobiti policijske kronike.** Policija je prišla in zaprla tri osebe radi manjših deliktov. Aretiran je bil neki Gusti radi posesti pločevine sumljivega izvora, dalje je bil prijet neki starejši vlačugar, a neki Bosanec je moral na policijo, ker je prodajal pokvarjen sladoled. Prijavljeni sta dve manjši tatvini. Dva možakarja sta prijavljena radi nedostojnega vedenja, preklinjanja in pilanosti. Devet voznikov prejme plačilne naloge, ker so se pregrešili proti cestnopoliškemu redu.

— **Velika izbira raznega perila, modnih bluz, nogavice, vezenin,** se dobi po priznani nizkih cenah pri Ign. Zargi, Ljubljana, Sv. Petra cesta. 64-L

— **Koncert na Strelišču pod Rožnikom** se vrši v nedeljo, dne 19. t. m. ter v naprej vsako nedeljo do predklica. Začetek ob 3. popoldne. Vstopnina prosta. 925

— **Kristoflič-Bučar: Dospelo krasne bluze.** 84-L

— **ITO — zobna pasta najboljša!**
• Pri nakupu testenin zahtevajte vedno in povsod samo »PEKATETE«, ki prekašajo po okusu in kakovosti vse druge. 53

Iz Celja

— **NARODNI VOLILCI!** Pri današnjih občinskih volitvah vrzite vsi, ki ste za gospodarski napredek našega mesta in vsi, ki ste zato, da obdržite naše mesto še dalje čisti narodni značaj, svojo krogičlo v prvo stignilico.

— **Vreme je zadnje dni pri nas zelo lepo toplo.** Kopajna sezona je v polnem teku. Mestna kopališča ob Savinji so odprta. Prebivalstvo se jih pridno poslužuje. Polna kopalnice so pa tudi prosta kopališča.

— **Nočno lekarniško službo** opravlja ta teden lekarna »Pri Mariji Pomagaj« na Glavnem trgu.

— **Smrtina nesreča.** 25 letna Jožefa Klep je na praznik 16. t. m. obirala na Polulah pri Celju pri svojih reditljivih črešenj. Po nesreči je padla z drevesa, pri čemur si je zlomila hrbtnico in prebila lobanjo.

— **Rudarstva nesreča.** 54letni rudar Tomaž Droic je 16. t. m. delal v premoznogoniku v Hudi jami. Pri delu se je zrušila zemlja in ga pokopala pod seboj. Zlomilo mu je obe nogi. Prepeljali so ga v celjsko bolnico.

— **Samomor.** 16. t. m. jutraj ob 3. uri se je v keramični tovarni v Goutovljah obesil 57 letni kurjač tovarne Grabner. Dejanje je, kakor soditi, izvršil v hipni zmedenosti.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Nemuzikalični konji. — Tihotapstvo lesa. — Imel dve ženi, pa še ni mogel živeti. — Subotičke senzacije.

Da nekatere živali niso muzikalične, je znana stvar. Psi na pr. začno takoj strašno zavijati, če se v njihovi bližini ozlasi godba, a tudi konji, ki se smatrajo sicer za eno najinteligentnejših živali, ne kažejo vselej muzikaličnih talentov, pa naj si bodo to že kmet-ski konji izpred gnojnega voza ali pa mestni izpred kočije. Taki nemuzikalični konji so na Telovo malone spravili Sličane ob godbo pri procesiji. Procesija se je ravnokar zbirala in vojaška godba je intonirala poskočno koronico. V tem trenutku je privozil mimo godbe neki seljak iz okolice z dvema iskrima konjicema. Konjičkoma pa udarjanje velikega bobna in cviljenje klarinetov ni prav nič ugajalo. Kakor besna sta se zapodila med godbenike. Dva godbenika in nekega stražnika, ki je skušal konja ustaviti, sta podrla na tla in pogazila. Le s težavo so nato ostali ukrotili splašena konja in preprečili še večjo nesrečo.

Pri nas na meji navadno cvete tihotapstvo saharina, cigaretne papirja in drugih takih malenkosti, dočim o kaki drugi robi, ki jo je težje skrivati, ni slišati. Da bi pa kdo tihotapil kar cele pošiljke lesa, o tem pa se gotovo še nikomur sanjalo ni. Tak špas so si dovolili hrvaški kmetje, ki so na ta način precej občutno oškodovali državo. V Jastrebarskem so veliki državni gozdovi, kjer vodijo eksploatacijo strokovnjaki. Splošna redukcija državnih nameščencev je zadelo tudi večje šte-vilo gozdarjev, ki so bili lani odpuščeni. S tem se je seveda v velik meri zmanjšala kontrola nad obsežnimi gozdovi in marsikak kmetič iz okolice si je sedaj brez odobrenja oblasti dobavljajl drva. Gozdarji so za take male tatvine sicer vedeli, vendar pa tatov niso zasledovali, če škoda ni bila res velika. Zadnji čas so pa opazili, da se je nekdo kar na veliko lotil sekanja gozdov ter podiral kar cela drevesa. Nihče ni verjel, da bi mogel kdo cele tovore lesa neopazeno spravljati iz gozda, a kljub najstrožji pozornosti gozdarjev in nadzornikov niso mogli izslediti drznih tatov. Gozdarji so vsako jutro odkrili par novih štorov, kjer so še prejšnjega dne rasle najlepše hojke in hrasti.

Kmalu je postalo jasno, da nekdo pri belem dnevu odvaža les. Zato so uvedli popolnoma skrivaj kontrolne liste. Vsa vozniš je dobil v gozdu, ko je naložil les, nekaj tovrstni list z natančno označbo količine in vrste lesa. Vozniki sami niso vedeli, kaj imajo v kuvertah. Na robu gozdov so čakali gozdni čuvaji in so voznike natančno kontrolirali. Med vozniki je bil tudi seljak Miloš Klisurić, ki je imel na svojem vozičku pošten tovor lesa. Bil pa je brez kontrolnega lista. Začeli so ga spraševati, kje je naložil, koliko ima in kam vozi. Kmetič se je kmalu zapletel v protislovje in tako se je sam ujel v nastavljen past. Nadaljna preiskava je dognala, da je že dolgo izvažal les iz državnih gozdov, ne da bi ga bil kdo zasačil. Napravil si je namreč gozdar-sko štampljiko ter sam žigosal razžagana debila. Zato nobenemu gozdnemu čuvaju ni prišlo na misel, da bi bila debila, ki jih je vozil Klisurić, ukradena. Pri hišni preiskavi so našli še več ponarejenih štamplj. Dognalo se je, da je na ta način iztihotapil iz državnih gozdov najmanj 50 vagonov lesa. Les je prodajal nekemu lesnemu trgovcu v Sloveniji, kateremu se je izdajal za bogatega posestnika v Slavoniji. Sedaj so ga vtaknili v luknjo.

Iz Maribora

— **m Nesreča pri kopanju.** Včeraj popoldne je utonil v mariborskem dravskem kopališču 11-letni dijak Fran Lorber. Skočil je z visoke deske v mrzlo vodo. Ker ni bil dober plavajč, ga je tok zanesel v sredino Drave, kjer se je začel potapljati in klicati na pomoč. Plavalni mošter in neki dijak sta takoj pohitela s čolni na pomoč, vendar pa je med tem Lorber že izgubil v valovih. Nesreča je povzročila med kopalci veliko razburjenje. Bil bi pa res tudi še skrajni čas, da bi si Maribor omislil primerno kopališče, ker sedanje res ne zasluži tega imena.

— **Obrotna razstava** v Götzovi dvorani ostane odprta samo še v nedeljo, dne 19. t. m. Vsem, ki si je še mso ogledali, obisk toplo priporočamo. Vstopnine ni. Razstava se nepreklicno zaključuje v nedeljo zvečer, v ponedeljek pa morajo vsi razstavljalci prevzeti razstavljene predmete.

— **Grafična razstava,** ki je bila na praznik odprta v dvorani Studijske knjižnice, ostane odprta samo še v nedeljo. Razstava ni le za strokovnjake, mervče za vsakega ljalka zelo zanimiva in zato obisk kar najtopleje priporočamo. Razstava nudi izbran material iz vseh panog grafične umetnosti in je obenem dokaz visoke stopnje zmoglosti in okusa našega grafičnega delavstva. Na razstavi so zastopane vse štiri mariborske tiskarne.

— **Nesrečen padev.** V Strossmajerjevi ulici je padel učenec Vilko Kalh tako nesrečno, da si je pri padcu prebil lobanjo. Rešilni oddelk mu je nudil prvo pomoč ter ga nato izročil v domačo oskrbo.

— **Izletniki na Pohorje.** Krasni poletni dnevi so privabili na naše zeleno Pohorje vse polno izletnikov od blizu in daleč. Mariborska in Ruška kočja sta stalno zasedeni, sobe pa so za počitnice že danes oddane. V nedeljo prispe zopet večja sku-

Začetkom tega meseca je utonil pri kopanju v Savi v Zagrebu natakari Mihajlo Vrtačnik, rodom iz Blance pri Brežicah. Po njegovi smrti so ugotovili, da je imel že nad dve leti dve zakonski ženi, dasiravno ni bil muslimanske vere. Avgusta 1924. se je poročil v Zagrebu z Matildo Koblec. Kmalu po poroki je Vrtačnik odšel v Srbijo za plačilnega natakarija. Ker pa se mu ni godilo dobro, se je vrnil v Osiijek, kjer je imel lepo službo v neki boljši gostilni. Komaj leto dni pozneje se je vnovič poročil s takrat 18-letno Jelenko Mijić, ki seveda o njegovi prvi ženi ni imela niti pojma. Z obema pa je živel v dobrih odnosih. Od časa do časa je prihajal v Zagreb k svoji ženi na »oddiu«, dočim mu je druga gospodinjila v Osiijeku. Vse bi morda šlo po sreči, da ni nekega dne na izletu v Vukovar naletel na obe ženi naenkrat. Obe sta se grdo spogledali in padla je marsikaka psovka. Vrtačnik je imel mnogo neprilic, predno je i eno i drugo preprečil, da je ona njegova žena, a druga je neka pozabljena ljubezen iz prejšnjih časov. Toda ženski instinkt mu ni dal več miru. Neprestana napetost, iskanje izgovorov in strah, da pride njegova zakonska zgodba na dan, sta ga končno spravili v obup. Dočim se je sprva mislilo, da je utonil po nesreči, je sedaj jasno, da je izvršil samomor. Po njegovi smrti se je prva oglasila pri policiji njegova zagrebška žena ter prevzela njegovo zapuščino. Ko pa je ona druga v Osiijeku čitala o nesreči, je te dni prišla v Zagreb na policijo ter se prijavila kot njegova žena, da prevzame zapuščino, zlasti še, ker je Vrtačnik zapustil v Osiijeku precej dolgog, ki jih mora sedaj ona plačevati. Uradnik se je nemalo začudil, ko je spoznal, zakaj gre. Se večje pa je bilo začudenje obeh žen, ko sta si druga drugi s pravnimi poročnimi listi dokazovali, da sta polnomočni zakonski ženi pokojnika. Kako se bo stvar dalje razvijala, je odvisno od sodišča. Smola obstoja namreč v tem, da ima ena tri otroke, druga pa na njegov račun 45.000 Din dolgog. Zapuščina torej ni niti za eno niti za drugo preveč razveseljiva.

Tudi Subotica ni brez senzacij. V sredo popoldne je izvršila samomor žena bogatega veleposestnika Tijača. Žena je bila že delj časa živčno bolna. V sredo je neopazeno odšla na podstrešje, se sama polila s petrolejem in zažgala. V hipu je bila vsa v plamenih in kot goreča baklja je pridvela v stanovanje. Le čudnemu naključju je pripisati, da ni nastal v hiši požar. Domačini so jo takoj pokrili z odejami, da so udušili plamene, vendar pa je že zadobila tako težke opekline, da je par ur nato v bolnici umrla. — Nič manjšo senzacijo ni vzbudilo dejanje 80letnega starca Paje Staničica, ki je z nožem ubil trgovca Josipa Bacha. Staničić je prišel v času, ko je Bach že zapiral svojo trgovino, k njemu in zahteval, naj mu da malo bencina za vžigalnik. Trgovcu se radi take malenkosti ni zdelo vredno, da bi se enkrat odpiral trgovino in je prosil starca, naj pride naslednjega dne. To pa je Staničić tako razkačilo, da je potegnil nož in začel groziti. Bach je vse do zadnjega trenutka mislil, da se starec šali in mu je smeje nastavljal prsi. Češ, kar udari. Starec pa je res trkral naglo zamahnil ter zabodel trgovca naravnost v srce. Nezvestnega so prepe-ljali v bolnico, kjer je naslednjega dne podlegel težkim ranam. Starca so aretirali in zaprli.

pina Hrvatov, ki bodo na tridnevni turi premerili vse pohorsko gorovje.

Izpred sodišča

Zenil se je.

Sodnik: — No Jože! Ali ste ukradli očetu dve postelji?

Jože: — Očetu se sploh ukrasti ne more! Vzel sem pa dve postelji, tega pač ne tajim.

— Zato vas moram kaznovati.

— Kakor mislite! Poglejte! Ubog delavec sem. Moja Miheca me čaka že dve leti; oženil bi se rad. Oče ima v dvorani dve stari postelji; pa sem si mislil: dobri bosta, saj ju bo postlala ljubezen in prijetno se bo na njih spalo. Res sem postal ljilj odnesel!

— Pa se le niste poročili?

— Seveda se nisem. Pomislite! Miheca, moja Miheca se je premislila in se zagledala v drugega, češ da me je dovolj dolgo čakala. Jezen sem bil in žalosten; pa sem postelji prodal.

— Ker ste postelji prodali, boste zdaj brez postelje ležali na naših »pričnahn« štiri dni.

— Ovbe, ta bo pa huda. Pa naj bo to; če mi očca« privoščijo tak počitek, drugače bi me ne bili naznanili!

— **Grajske granate.**
Na Gradu sta sredi dvorišča strmeli na zidanih podstavkih pred vodnjakom dve iz-streljeni gratai — spomin svetovne vojne. V noči na 24. maja je nekdo eno teh granat izruval in pri tem odkrutil tudi

Moda

Elegantne dnevne in promenadne obleke, priljubljene zlasti v morskih kopališčih in letoviščih.

Sestavljeni kompleti

Prvotni komplet je obstojal iz obleke in kratkega ali enako dolgega plašča. Pozneje so se pojavile tudi obleke iz dveh delov, iz krila enake barve in istega blaga kakor plašč ter bluze in plašča. Bluza je običajno harmonirala s podolgo plaščem. Potem so se pojavili plašči, podšiti s svilo, iz katere je bila narejena vsa obleka. Plašč je bil enako dolg kakor obleka. Toda vse te variacije kompletov so imele veliko napako, da je bilo treba nositi vedno vse dele skupaj. Ako je oblekla dama kak drug plašč, je bil celotni vtis pokvarjen. Tako je bila dama prisiljena hoditi vedno v isti toaleti, kar je nasprotovalo temeljni zahtevi sedanjega mode po pogosti izpremembi. Tak komplet so sicer lepi, vendar pa niso ustrezali damam, ki si ne morejo nabaviti vsakega meseca nove obleke. Pač pa so novi vzorci kompletov damam srednjih slojev ljubši, ker zadostuje ena obleka z nekoliko dopolnili, pa se zdi, da ima dama bogato zalogo novih oblek.

Med novimi kompleti je najbolj priljubljena kombinacija večerne s popoldanskim toaletom. Večerna obleka je brez rokavov. Ako jo hoče dama nositi kot popoldansko, obleče čez njo bolero z dolgimi rokavi bodisi iz istega blaga in enake barve kakor obleka, ali pa povsem drugačni. Tako obleka se lahko nosi popoldne in zvečer. Druga kombinacija je obleka z dolžimi rokavi, čez njo pa daljši tolenik brez rokavov. Narejen je bodisi iz toplega blaga, duvetina ali flanela, bodisi iz lažjega volnenega blaga. V tem slučaju se mora tolenik po blagu ujemati z obleko, torej svila na svilo, krep-žoržet na krep-žoržet ali šifon in krepdešin itd.

Novi komplet nudi dame glede posebnih delov bogato izbiro. Tudi v pogledu barv je dovoljena večja pestrost. Letošnje priljubljene zlasti siva barva v letetih niansah. Samo en del kompleta je lahko živahnije barve. Število te-

lovnikov in boler ni omejeno. K raznim oblekam lahko nosimo en bolero, ali pa imamo več boler k eni toaleti. Često se nosi k večerni obleki gladek plašč iz krep-žoržeta, obrobjen za vratom s kožuvinno ali pa z gosto nabranim ovratnikom. Za komplete iz večih delov, ki se nosijo zlasti v kopališčih, lahko porabimo tudi stare obleke.

Detske obleke

Poletje je doba, ko lahko naši malčki skačejo na solncu in se igrajo v pesku, kolikor jim drago. Sledovi detskih iger in celodnevne bivanja na svežem zraku se poznajo zvečer v obliki umazane obleke in izbornega apetita. Vse mamice tarnajo, da morajo neprestano prati in likati obleke svojih malčkov, toda dete, ki mora paziti, da se pri igrar ne zamaže, ni dete, marveč lutka, ki so ji kretne strogo predpisane. Zato zdravo dete prav malo ceni tako zvane paradne detske obleke. Poletna detska obleka mora biti taka, da prenese vse madeže od peska, blata, črnih jagod itd., da se da oprati in spravi v prvotno stanje. Poleg tega mora biti ohlapna, da otroka ne ovira pri igrar in da ima sveži zrak dostop do telesa.

Za igre na mestnih igriščih in v drevoredih priporočamo moda obleke, ki imajo namesto krila široke hlače. Tako se zdi, da skačejo po pesku sami fantki. Take obleke so za deklice zelo praktične, ker ne more pesek do telesa. Na počitnicah, v kopališčih in letoviščih, kjer ni toliko prahu kakor v mestih, lahko nosi deca lahke obleke. Deca se počuti najboljše, ako sme skakati po travi v Evinem kostumu. Ako se pri tem umaze, ni posebna nesreča, ker se lahko zvečer v kopeli umije. Vrt je sploh detski eldorado, posebno če je pri rokah še bazen. Detske obleke se ravno sicer po modi odraslih, vendar pa morajo imeti na sebi nekaj izrazito detskega. Mamica, ki hoče napraviti

deci posebno veselje, ne sme pozabiti, da ima deca na obleki zelo rada monogramne in razne motive. Najraje ima deca na obleki motive raznih živali, ki jih potem navdušeno razkazuje drugim malčkom.

Geometrija v modi

Človek bi mislil, da ta suhoparna veda z modo kot najfantastičnejšo »vedo« ne more imeti nič skupnega tem bolj, ker sovraži geometrijo večina žensk že iz šole. V resnici pa naletimo na geometrijo v modi zelo pogosto in kmalu bo treba vzeti v roke šestilo, kadar si bomo hoteli omisliti novo obleko. Tudi na vzorce blaga ima geometrija velik vpliv. Krepdešina, marokena in raznih vrst svilenege blaga si skoraj ne moremo misliti brez drobnih geometričnih vzorcev ali ornamentov. Zelo priljubljene so trikotniki, nepravilni četverkotniki, pike in krogi. Najbolj se pa uveljavlja vpliv geometričnih ornamentov v okrasnih oblekah. Na večernih oblekah vidimo čisto tako zvane lege v obliki polkrogov na krilu ali pa razne elipse iz srebrnih ali zlatih bort. Kostumi in plašči so okrašeni z ozkimi našivi, ki tvorijo geometrične figure, četverkotnike, trikotnike itd.

Vpliv geometrije se vidi tudi na najnovejših vzorcih damskega perila. Zlasti pri kombinacijah dveh vrst blaga ali dveh barv. Tako se kombinira krepdešin in svileni muselin ali svetla z motno svilo itd. Iz enega blaga je narejen temeljni vzorec, iz drugega pa okrasil.

Veseli kotiček

Zenske.

On (zaliubljeno): Pogled, dušica, na tisoče zvezdic zre dol na naju...
Ona: Povej hitro, ali mi klobuk dobro pristaja.

Zelo verjetno.

Zdravnik: Zadnjič sem ozdravil zelo kompliran zlom leve noge. Operacijo mi je tako uspela, da si je mož pri zadnjem tekmovalstvu v brzoteku priboril prvo nasraddo.

Kolega: To je zelo verjetno. Bržkone si mu baš pred tekmo predložil račun...

Problem dvojne morale

Pogovor s pisateljem A. Cerkvnikom. — Človeška družba se mora notranje prerediti.

Že Ivan Cankar se je srdito bori proti hinavščini in laži v našem javnem in zasebnem življenju. On je prvi, ki je odkrito in brez ovinkov povedal vsakemu in vsem, kaj je pri nas gnilega in pobijanja vrednega. Po Cankarju so se pojavili literati in pesniki v našem javnem življenju kakor gobe po dežju. Večina teh mladih je zadržala v mističnem in sentimentalnem, kakor da bi bila v naši literaturi borba proti laži v vseh njenih oblikah že končana. Le malo jih je, ki se zavedajo, da se je treba še vedno boriti in izvojevati končno zmago, ker se je hinavstvo in laž razpasla v naši javnosti baš zadnje čase kakor še nikoli poprej.

Angelo Cerkvnik se je uvrstil med te borce in tako rekoč nadaljuje od Cankarja započeti boj. Dočim je Cankar bilč nemoralnost naše krščanske morale boji v splošnem in abstraktno, zlasti proti koncu njegovega umetniškega udeleževanja, se je Cerkvnik omejil posebno na etična ljubezenska in zakonska vprašanja.

Da so ti problemi najbolj pereči in da od njih ozdravljenja in rešitve zavisi ozdravljenje vse družbe, je vsakemu razumljivo. Pri drugih narodih se umetniki bore s pesmom že dolgo proti nemoralnosti morale. Vsek skuša v svojih delih podati svojo tezo in s tem brez dvoma doprinese k resnični, končno veljavni in pravilni rešitvi tega perečega problema. Drugeče je pri nas. Umetniki, ki se z dobro voljo in odkritostjo brez hinavščine bore za resnico, naša kritika raztrga in obsodi. Resnica oč kolje je star pregovor in pri nas je proklet vsak, ki razkrinka gnulobo in laž našega javnega življenja. Vrže se mu v obraz, da so to že

»premagane« in ne več »aktualne« teme, dočim se potaplja ogromna večina naroda v laži in hinavstvu krščanske morale z vsemi njenimi slabimi posledicami. Naš urednik je posetil pisatelja Angela Cerkvnika. Ta mu je v kratkem razgovoru očrtal svoj nazor in svoje resnice, za katere se dosledno bori v vseh svojih delih.

Angelo Cerkvnik stane v eni izmed vil kolonije »Stan in dom« v Rožni dolini. Urednika je sprelela pisateljeva soproga. Nenavadna radost in zadovoljstvo ji žari iz obraza, kar je pri današnjih zakonih redek pojav. Že ob vstopu se občuti domačnost, družinska sreča in veselje.

Gospod pisatelj je gladko obril in ostrizen Napravi vtis preprostega inteligenta z mirnimi potezami in obrazu in mirnimi gestami. Iz oči mu sije neka samozavest in nepremagljiva volja.

— Od kdaj se že literarno udeležujete?

— Že kot gimnazijec na srednji šoli v Pazinu sem sodeloval pri dijaških listih. Po maturi med visokoškolskimi študijami v Ljubljani in Ljubljani sem nadaljeval s pisateljevanjem. Leta 1920. so bili v reviji »Maska« objavljeni »Pogovori«. Prispeval sem več povesti za »Kres«, za ameriškega »Proletarca« in »Družinski koledar«, ki izhaja v Čikagu in je najboljši slovenski koledar. V teh listih sem objavil povesti »Na cilju«, »Svojim maščevanjem«, »Bog jo je kaznoval«, satiro »Domovina«, spominjaj se svojih herojev« in mojo prvo dramo »V kaverini« S Selškarjem piševa najraje v ameriških slovenskih listih, ker nas vedno prosijo za sodelovanje in tudi dobro plačajo. Tem krajšim povestim je sledila trilogija »V vrtincu«, leta 1925. objavljena v »Zvonu«,

»Greh« in »Očiščenje«.

— V vaših delih se včasih kakor rdeča nit problem seksualnosti, družbe in morale!

— Da, borim se proti dvojni morali, proti laži in hinavstvu v morali. Ljudje naj dejansko tako živijo, kakor mislijo in čutijo. Na splošno se ti problemi ne dajo rešiti. Vendar je dolžnost vsakega, da svojo miljeu in razmeram primerno reši to vprašanje.

Glavno je notranje prerjenje. Največja napaka socijalističnih strank je, da skušajo z zgolj gospodarskimi in materialnimi metodami družbo prenoviti. Zdi se mi, da se splošno napačno razume Marksov historični materializem. Sem za duhovno revolucijo in proti vsakemu nasilju. Vse drugo pride ne da bi gasilci bili o tem avizirani n stasamo ob sebi. Seveda bi se morala izpremeniti tudi socijalna struktura naše družbe. Z odpravo lažne dvojne morale bi bila tudi prostitucija odpravljena. Tako pa naša propadajoča krščanska morala, ki je zastarela in brez življenja, le pospešuje prostitucijo. Posebno pri nas je žensstvo zelo konzervativno in zlasti ženske ne pojmujejo pravilno socijalnega pojma prostitucije, njega vzrokov in posledic.

Radi ljubeznjima in egoizma naše žensstvo sovraži prostitutke namesto da bi jim priskočilo na pomoč in jih rešilo gospodarskega suženjstva, v katerem se nahajajo. Prepričan sem, da bi se večina prostitutk odločila za pošeno preživljanje z delom, če bi jim to bilo mogoče. Sem tudi proti svobodni ljubezni in rušenju družine, ki je bila je in ostane baza človeške družbe.

Moja etika je identična s higijeno; etično življenje je življenje po načelih moderne higijene. Stare morale ovirajo etično življenje v tem smislu. Borim se proti vsem predsodkom krščanske morale in priznam na njej le to, kar je v skladu s higijeno. Vse ostale teološke kuriozitetne spadata v stari vek. Borim se tudi proti religiozne-

Serge Veber:

Bridge

— Ali hočete igrati z nami partijo bridgea? Četrti nam manjka in...

— Gotovo, gospod, takoj.

In Luc Deschartres je sledil vprašanju tako voljno, da se je ta začudil.

— Nisem vedel, da tako zelo ljubite bridge.

— Redko igram bridge, res je, toda kadar me kdo prosi, naj bom četrti, mu nikoli ne odrečem. To me spominja na nekaj strašnega...

— Saj ste ves blede...

— Po končani igri vam bom povedal, kaj se mi je nekoli pripetilo.

— Štirje smo šli na izlet, je pričal Luc, ko je bil bridge končan, — štirje, Marcel in Jacques, moja dva bratranca, Daniel Cintrat, prijatelj, ki je prebil z nami mesec oktober na bretonskem obrežju, in jaz. Žensk ni bilo v družbi. Zalibog, kajti če bi bila kaka ženska takrat v naši družbi, bi gotovo ne bila trpela, da bi mi prizadeli toliko gorja.

Priznati moram, da sem bil ves dan silno siten. Nikakor ne ljubim dolgih izletov, kadar je treba ves čas hoditi peš in tako sem le nerad šel z njimi. Odšli smo zgodaj zjutraj. Do kosila smo prevažili že kakih 12 kilometrov. Ustavili smo se v mali vasi in gostilničar nam je razložil vse zanimivosti okolice, ki naj bi si jih ogledali. Tako smo tekali od kalvarije do kalvarije, od jame do jame, od cerkvice do cerkvice in ura je

že zdavnaj odbila pet, ko smo mislili na to, da se bo treba vrniti domov.

Najel sem voz, ki naj bi nas odpeljal domov, toda prokleti turisti so se odločili, da se vrnejo peš, kakor smo prišli.

— Kakor hočete, toda jaz ne grem peš, sem protestiral. — Vi se lahko zabavate s tem, da delate rekorde. Kar se tiče mene, se vsedem na koleselj.

Lahko je bilo govoriti tako. Ti bedaki niso odnehal, preden nisem pristal na to, da se vrnem skupno z njimi.

— Saj se vendar ne boš vrnil sam, so dejali. — Ti si pa res sitnoba... In pomisli, jutri boš lahko povedal vsemu svetu, da si prehodil danes preko štirideset kilometrov. Nas vendar ne boš zapustil kar tako... Luc, ti pa nisi pravi prijatelj...

Tako so me pregovorili in pridružil sem se jim. Ker nisem izurjen v hoji, sem bil v najkrajšem času utrujen in začel sem se jeziti, sitnari, vzdihovati. Se nad vsem prižvečati, nad slabo cesto, nad pretežkimi čevlji, nad vročino, skratka, vse me je jezilo. Morali so hoditi bolj počasi, ko sem jim dejal, da jih ne morem dohajati. Prisilili sem jih, da so hodili po potih, ki so meni ugajali in tako smo večkrat zgrešili pravo pot. O vsaki priliki sem jim dejal:

— Uprav prisimljena je bila vaša misel... Še le pončiti bomo prišli domov... večerja bo mrzla... prokleti butci... res imenitna taka mala »promenada« po naravi... Še mnogokrat bom šel z vami!

Skratka, obnašal sem se naravnost

neznosno. Moja slaba volja se jih je kmalu prišla kakor nalezljiva bolezen in hodili smo molče naprej. Že dolgo mi niso več odgovarjali in čutil sem, »ako je v njih razla nema jeza, ker sem jim skvaril vse veselje in vso zabavo.

Po moji krivdi smo hodili tako počasi, da nas je prehitela noč. Ob enem je nastal vihar in nebo so v kratkem času zastrnili temni oblaki. Zvezde in luna so se skrile in kmalu je zadivjala nevihta. Tema je bila kakor v rogu.

Bili smo še tri kilometre od doma, na robu gostega gozda, kjer se je pričenovalo posestvo mojih bratrancev. V bližini ni bilo nobene hiše, nobene luči.

— Mali gospodin, paviljon je streljaj naprej. Skušajmo priti do njega, je zatulil Marcel, kajti veter je spoti odnašal besede.

Z veliko težavo smo se splazili naprej in končno našli paviljon. Komaj smo zaprli vrata, tako je razsajal vihar. Prizgal sem petrolejko, ki je visela s stropa.

— Lepa reč! sem mrmral. — Devet je ura in prenočiti bomo morali tu in brez večerje smo tudi.

— Imenitno, je zaklical Daniel, tu v kotu sem našel karte za bridge.

— Krasno! sta vzkliknili oba druga. sedimo!

Mene je zopet pograbil jeza: — Prokleto se motite, če mislite, da bom jaz igral z vami! Zavlekl ste me sem, zabavajte se sami! Igrajte trije, če hočete...

— Čuj, Luc, sedaj pa že res enkrat

lahko nehaš s svojim sitnarenjem. Saj dobro veš, da ni zanimivo, če igrajo bridge samo trije.

— Pustite me v miru. Truden sem in spati hočem.

Vrgel sem se na klop in zaspal, moji trije tovariši pa so pričeli sami igrati. Ko sem jaz utrujen od dolge hoje kmalu zasmrčal, so oni trije sklenili, da me kaznujejo za moje netovariško obnašanje.

Izmislili so si sledeče:

Kakor sem že rekel, je bila zunaj tema kakor v rogu. Ugasnili so petrolejko in tudi v paviljonu je zavladala babilonska tema. Nato so zopet sedli za mizo in nadaljevali v temi svojo igro. Nenadoma so me njihovi glasni vzkliki zbudili:

— En pik, je zaklical Marcel.

— Dva srca, mu je pomagal Jacques.

— Dva brez adutov, je nadaljeval Daniel.

Zamislite si, kak utis ima človek, ko se zbudi, odpre oči, ne vidi ničesar, marveč samo sliši, kako dva metra od njega kvartajo. Prisegam vam, bilo je strašno.

Za trenotek sem mislil, da že spim, toda vihar, ki sem ga čul od zunaj, me je preprečal, da ne sanjam. Sicer se je pa skrivnostna igra poleg mene nadaljevala.

— Ti igraš, Marcel!

— Tref!

In začul sem nohte, ki so pobirali karte po mizi. Vsedel sem se in dejal z nervoznim nasmehom:

— Čudno, ha ha... Igrate v temi?

— Kaj se ti blede? Je dejal eden od njih. Ali si bolan? Tref as!...

— Ne moti nas pri igri, prosim... ti igraš, Daniel...

— Adut, je zaklical Daniel, vse je moje... in vrgel je karte na mizo.

— Torej peta igra, je dejal Jacquesov glas. Ali nimaš drugega svinčnika, ta ne piše.

Groza me je zagrabila.

— Nemogoče, nemogoče... sem zamrmral in šel sem v smeri proti oknu. Večkrat sem se zadel, preden sem se mu približal. Odprl sem ga in pogledal ven. Vihar je planil v sobo, a vstred temnih oblakov in drevja nisem videl prav ničesar. Bila je prava egiptovska tema.

— Ali si pijan? je zatulil Jacques, Takoj zapri okno!

To sem tudi storil. Vrnil sem se proti njim. Naenkrat sem zadel ob Marcela. Čutil sem, da je vstal.

— Če boš tako nadaljeval, ti eno pripeljem, ali razumeš?

— Marcel! sem zaječal... Marcel, zakaj igrate brez luči?... Ali je luč ugasnila?

Hudobneži so se začeli smejati na glas.

— Ali si ob pamet? mi je dejal Jacques.

— Ali si slep?

— Dotakni se vendar, je zaklical Jacques, me prijel za roko in se z njo dotaknil še vročega cilindra petrolejke.

Zatulil sem, tako sem se opeknel.

mu formalizmu; naš narod ne doživlja več religije, vse, kar se pri nas imenuje vera, je le formalizem in ceremonijalizem.

— Kakšne načrte imate za bodočnost?

— Pišem »Sina«, kjer obdelujem povojno dobo in problem povojne slovenske generacije. Poleg tega nameravam dramatisirati »Roko pravice«, ki bo satirična tragedija.

Naš urednik si je ogledal vence s travkovi, podarjene pisatelju ob priliki predavanja »Oreha« in »V vrtincu«, sliko Bratine z glavnimi igralci ob priliki krsta »Očiščenja« na ptujskem odru in Stiplovskeve, Kraljeve in Vidmarjeve umetnine na steh, na kar se je poslovil.

Subskribirajte Shakespearea pri Tiskovni zadrugi!

Napiši na ploščah prevlečen z radio-tinkturo, morejo se čitati tudi ponoči. — En primer.

Najstarejši ljubljanski odvetnik in umetnik

Razgovor z odvetnikom dr. F. Papežem in umetnikom profesorjem Franketom. — Kaj pripovedujeta častitljiva starčka o svojem dolgem življenju.

Pravijo, da se je življenje zelo, zelo izpremenilo. Današnja generacija ne občuti te izpremembe tako zelo, kakor starejši ljudje, ki venomer tarnajo, da vera peša, da je mladina pokvarjena, da žive ljudje slabo in se vdajajo grehom. Nekdaj, pravijo, je bilo drugače.

Da je bilo drugače, o tem smo vsi prepričani. Da bi pa izvedel natančneje, kaj se je tako izpremenilo, v slabo ali dobro stran, se je naš urednik odločil posetiti naše najstarejše, častitljive, osivele in skličene starčke ter jih povprašati, kako so oni nekdanj živeli in kako sodijo o današnjem početju in življenju. Izvedel je za odličnega štatista in tenorista, ki pa noče biti imenovan; le-ta mu je rade volje povedal, kateri so najstarejši v Ljubljani. Gospodu je že menda okoli 70 let, letnice in datume je pa kar iz rokava stresal. To je spomin, si je mislil naš iznajdljivi urednik ter pomislil nase in na mnoge druge z bloki, koledarji in vozli na robcu. Torej temu gospodu se moramo zahvaliti, da smo mogli poiskati naše najstarejše; gospod je eden tistih, ki molče vase in nočejo, da se jih obesi za vsako malenkost na veliki zvon.

Odvetnik dr. Papež.

Na Gosposvetski cesti št. 10 stanuje ljubljanski najstarejši odvetnik dr. Fran Papež, ki je bil rojen leta 1838. Kuharica, ki je sprejela našega urednika, se je smehljala kakor se smehljajo vse okroglo, dobro rejene in dobrodušne kuharice, zavedajoč se svoje dominantne pozicije v družinskem gospodarstvu. Smehljala se je in ga vodila skozi vrsto sob v zadnjo, manjšo, kjer preživlja dr. Papež zadnje urice svojega dolgega življenja.

Ležal je na divanu, zatopljen v neko nemško revijo, menda tudi iz davnih časov, sodeč po orumenelam papirju in stari obliki. Saj bi bilo res čudno, če bi ga našel z »Razgledom« v roki. Starček se je počasi dvignil, skoraj začuden je gledal prišleca.

— Kako to, da ste ravno mene posetili? ga je vprašal.

— Kaj sem najstarejši v Ljubljani? Med advokati ja, mislim pa, da žive še starejši v Ljubljani. G. dr. Papež je fizično že zelo slab. Govori v pretrganih stavkih, sliši slabo in mu je moral urednik svoja vprašanja v uho kričati.

— Kako kaj sodite o današnjem življenju v primeri s stariimi časi?

— Radi oslabljenja sem navezan na sobo in se ne morem sprehajati po mestu in opazovati življenja in sveta, kakor bi hotel. Vendar vidim, da je vse lepše in boljše kakor je nekdanj bilo. Ljubljana napreduje in raste. Z družbo pa nimam stikov in ne morem soditi, kako živi.

— Kako ste živeli, da ste dosegli tako visoko starost?

— Hodil sem mnogo po deželi in hribih. Najljubša mi je bila Šmarna gora. V nekem

— Slep sem postal... Ničesar več ne vidim...

— Znova so se smejali.

— Kaj še! Igrajmo naprej.

— Čujte, sem zajekal, to je grozno, prisegam vam, da ne vidim ničesar več.

— Sedaj pa imamo res dovolj, če si pijan leži in se prespi, je dejal Marcel.

Tresel sem se od nervoznosti in začel vzdihovati.

— Moje oči, moje uboge oči... Marcel... Jacques...

Eden je zašepetal, a tako, da sem moral slišati:

— Morda je pa le res? ... Morda res nič več ne vidi? ...

— Prišli so k meni, Danijel me je prijel za roke in dejal:

— Luc! Kaj pa ti je? ... ti revež ti!

— Počakaj, prižgal bom užgalico, je rekel Marcel.

Slišal sem, kako je prasknil vžgalico in jo držal pred mojimi očmi. Hudo, dobro, ni se seveda drgnil na nepravem koncu. Ni se vžgala, a oni so se delali, kot bi gorela.

— Ali ničesar ne vidiš, so me začeli vpraševati z glasom, ki je še povečal mojo grozo. Zdelo se mi je, da bom znozel. Zatutil sem od strahu, odprl vrata in zbežal na prosto.

Nekaj minut pozneje, so me našli vsega okrvavljenega ležati poleg telefonskega droga; zijal sem kot bedast v električno luč v daljavi in se brez prestanka smejal, kot bi se mi bledlo.

Dva meseca sem bil res ves zmeden, gledal sem ljudi in stvari z očmi, povečanimi od groze, kakor da bi se čudile, da zopet vidijo.

Ozdravil sem, toda sedaj lahko razumete, zakaj nikoli nočem odreči, če me kdo prosi naj bom četrti pri bridgu.

letu sem bil 52krat na nji. Oblazil sem pa tudi Stol, Golico, Sv. Katarino, celo na Triglavu sem bil enkrat, toda samo do Kredarice sem prišel.

Naši »Skalaši« in drugi hribolazci bi našli gotovo lepše, daljše in nevarnejše ture, če bi jih takole pobaral, kje hodijo. Na Triglav, prav na vrh plezajo »za zjutrek« in različne »severne« stene si privoščijo kar mimogrede. Pili nistem veliko, je nadaljeval starček, vsak mladi človek pa dela neumnost in tudi jaz nisem bil izjema.

Večno bobnajoči moralisti in vsi, ki ne pometate samo pred svojim pragom, poslušajte in berite.

89 let je dosegel, visoka starost, čeprav ga je tu pa tam »polomil«. Bo že menda res, da bi ne vedeli, kako se pametno živeti, če bi obenem ne živeli nespametno, kakor bi ne poznali lepega, če bi ne bilo grdega na svetu.

— Moji stariši so bili zdravi in čvrsti, zato sem tudi jaz dosegel visoko starost, je nadaljeval dr. Papež.

— Tudi moji trije otroci so zdravi in močni. Če ne bi lani po nesreči padel in si polomil kosti, bi še danes šetal po ljubljanskih ulicah. Mislim sem tudi, da pojdem pred ženo v grob; že pet let je mrtva. Veseli me tudi, da živim v svobodni Jugoslaviji; avstrijskega absolutizma nisem mogel trpeti.

Starček je mukoma iskal spomine iz preteklosti in videti je bilo, da ni navajen novinarske nadležnosti. Razgovor ga je izčrpal, da je skoraj omahnil nazaj.

— Težko govorim, je se pripomnil, — star sem pač.

— Še pridite! je rekel uredniku v slovo — morda se spomnim še kakih podrobnosti iz mojega življenja.

Profesor Franke.

Prof. Franketa dobiš gotovo v podstrešnem ateljeju »Mladiki«. mi je zatrdil prijatelj. Napotil sem se proti »Mladiki« in našel najstarejšega slovenskega umetnika res tam; ravno čopice je milil, stoječ, s sklonjeno glavo in s stresočimi se rokami. Ko sem mu razložil, kaj bi rad izvedel od njega, mi je odgovoril:

— Jaz vam ne morem dosti povedati, ampak moj prijatelj Peter Grasselli, ta bi vam znal marsikaj in o marsičem povedati. Poleg tega je vedno šaljiv in če se na ulici srečava, me naprej pozdravi kot starejšega. Istega leta sva rojena, on je pa nekaj mesecev mlajši. Leta 1841. sva oba zagledala luč sveta. Tudi njega je že zdelo, mi ne gre več tako ravno, kakor še pred leti. Sicer pa kar vprašajte, sem ravno pri takem delu, da me ne morete motiti.

— Gospod profesor, kako je bilo, ko ste prvič občutili učenja bridkost v osnovni šoli?

— Takrat se je vršil pouk na šolah vse drugače kakor dandanašnji. Šolo smo imeli kar v gostilniški sobi; pozimi smo se odpravili v šolo vsak s polenom na hrbtni in smo sami kurili. V Cerkljah, kjer sem hodil v šolo, smo imeli za učitelja nekdanjega škofovega »pedentarija«. Učili se nismo mnogo. Naš učitelj je znal tudi orglati.

Naši učitelji danes znajo še kaj več nego orglati, sem si mislil. Tudi bi čudno bilo, če bi danes šolarček s polenom na hrbtni prišel v šolo. Zdi se mi tudi, da danes škofov »pedentarij« ne more postati kar tako »šomašter«, kakor je bilo to nekoč mogoče.

— V šoli nas je bilo 40, nadaljuje gospod Franké, — ko sem bil pa 40 let star, nas je živelo le še polovica. Ostali so se pone-srečili, le eden med njimi je zmrznil. Največ jih je izgubilo življenje v medsebojnem pretepu. Kmetijski fantje so se takrat veliko huje med seboj pretepavali kakor danes.

Je torej le res, sem zopet pomislil, da se je naše kmetstvo življenje v slabo stran spremenilo. Kmetijski fantje so pomelku-ženi, nimajo več »korajže« in le redkokdaj se stopo do krvavega. Čemu so pa orožniki in sodišča? Zakaj bi se mrcvrali in z bojnimi krikom »auf biks« razburjali? Saj je veliko lepše in lažje, če se ga »naznam« in s tem obračuna z njim.

— Nekdaj, — je nadaljeval gospod Franké, — je življenje na kmetih potekalo drugače. Iz Trsta so kmetje tihotapili živila in žido. Če je bila slaba letina, je bilo mnogo beračev, kmetije so slabo živele.

Torej le ni bilo vse tako lepo in rožnato, kakor se bahajo naše starine. Danes, ko je na kmetih v vsaki drugi hiši gostilna in v vsaki tretji trgovina, jim ni treba priskrbeti si soli »kontrabant« iz drugih mest. Res pa je, da danes ljudje tudi tihotapijo, se ne s soljo, pa s tobakom, kokainom, zlatom itd. Spremenil se je torej le predmet tihotapjenja.

— Kaj ste pa počeniali kot srednješolec, gospod profesor?

— Učil sem se; edina naša zabava je bila branje žoge. V šoli so bili naši predstavniki zelo strogi in tudi gospodinjje so nas dobro držale na valetih. Plesali smo pa samo v predpustu.

Vsi, ki brcate žogo tudi danes, namesto da bi guli francoske nepravilne glagole in druge take podobne stvari, bodite potolaženi. Tudi vaši predniki v drugi polovici preteklega stoletja so počeniali isto. Res je, da vi ne plesate samo ob pustu, če bi ta takrat poznali two - steepe, fokstrote in čarlstone in ne samo polko, kvadrilo in valček ter harmoniko, bi se gotovo pogosteje zavrteli.

— Kaj pa Ljubljana, se je močno spremenila?

— Seveda se je spremenila. Kjer je danes hotel Slon, je bila »furmanska« gostilna »Pri Mokarju« z velikim dvoriščem. Furmani so se tam ustavljali s svojimi »pa-

rizerji«. Furmani so se pa na »bagerlah« pred njimi vozili. Tudi tam, kjer je danes Podunajsko - jadranska banka, je bila kmetijska gostilna. Mene je zlasti zanimalo pokanje bičev. Saj veste, da kmetijski fantje najraje z bičem pokajo.

Primerjal sem v duhu današnje življenje z nekdanjim življenjem pred pošto. »Bagerlove« in »parizerjeve« ni več, nadomestili so jih izvoški in avtomobili. Tudi pokanje z bičem slišiš le redko, zato pa povzročajo večji hrup električni vozovi, avtomobilske hupe in ves ostali promet na tem glavnem ljubljanskem križišču.

— Na vlado moram še dopodne — mi je dejal g. prof. Franké, — za ribarsko tehniko se še vedno zanimam in zbog tega moram na vlado. Drugič me pa še obiščite, če hočete še kaj izvedeti.

Poslovil sem se od prijaznega starčka v nadi, da mi bo ob priliki še kaj zanimivega povedal o stari Ljubljani.

Umetni otoki v oceanu

Za redni zračni promet med Evropo in Ameriko je treba šest umetnih otokov. — Stroški so proračunani na 250 milijonov frankov.

Moderna tehnika je dosegla zadnja leta na vseh poljih svojega udejstvovanja presenetljive uspehe. Po ogromnem napredku avtomobilizma in avijacije se je lotila novega drznega načrta, o katerem se našim prednikom v prejšnjem stoletju niti sanjalo ni. Gre za umetne otoke sredi morskega prostiranja. V Parizu se je že ustanovila belgijsko-francoska delniška družba, ki namerava zgraditi v Atlantskem oceanu celo vrsto umetnih otokov, na katerih bodo postajališča zračne zveze med Evropo in Ameriko. Družba ima že sedaj na razpolago nad 800 milijonov frankov, tako da je smeli načrt s te strani zasiguran. Finančniki, ki nameravajo naložiti svoj kapital v to moderno podjetje, so prepričani, da se bo kapital v nekaj letih izbornostno obrestoval.

O umetnih otokih v oceanu se je začelo resno govoriti takoj po svetovni vojni. Tudi kakor pri vseh starih načrtih, tako je bilo tudi z umetnimi otoki v oceanu, ki so jih smatrali celo mnogi inženjerji in tehniki za produkt prenapete fantazije. L. 1922. je bil predložen francoski Akademiji znanosti v vseh področnostih izdelan načrt umetnega otoka. Akademija je načrt pro- učila in pristojna komisija učenjakov je priznala, da se da ta načrt s sredstvi moderne tehnike uresničiti. Pozneje je dobilo tajništvo akademije še več načrtov, v katerih so inženjerji točno navajali, kako nameravajo zgraditi v oceanu umetne otoke. Vse te načrte in skice je spravila akademija v svojo knjižnico in tako je vprašanje umetnih otokov za nekaj let zaspalo. Akademija sama nimajo dovolj denarnih sredstev, da bi se lotila tako dragega in riskantnega podjetja. Med finančniki pa tudi ni bilo nikogar, ki bi riskiral milijone za umetne otoke, o katerih so dvomili celo najpogodnejši inženjerji.

Pot do rednega zračnega prometa med Evropo in Ameriko se je zdela po

svetovni vojni še zelo dolga. Nihče ni hotel verjeti, da bi bilo mogoče po zraku potovati v Ameriko. Razmah moderne tehnike je pa kmalu pokazal, da zračna zveza med Evropo in Ameriko ne spada več med fantastične načrte, marveč da je samo še vprašanje časa, kdaj bo redni zračni promet med stari in novim svetom odprt. Lindberghov in Chamberlinov polet čez Atlantski ocean sta najboljši dokaz, da stojimo na pragu nove dobe v prometu med Evropo in Ameriko. Zdaj, ko je jasno, da morská prostiranja modernih tehnik ne morejo preprečiti razmaha, so se začeli inženjerji znova pečati s problemom umetnih otokov v oceanu.

Zadene načrte lahko delimo v dve skupini. V prvo skupino spadajo načrti, ki govorijo o plavajočih otokih. Umetni otoki bi plavali na morskem površju, vendar bi pa ne bili izpostavljeni viharjem. Tak otok bi imel obliko podkve, sredi katere bi bil umeten bazen. Več šans ima drugi načrt, ki predvideva umetne otoke v obliki naravnih. Kakor znano, je morje v globljih plasteh mirno. Tudi največji vihar ne more razburkati morja v globini 150 do 200 m. Umetni otoki bi morali biti zgrajeni na temelju, ki bi segal do 800 m v morskó gladino. Imel bi obliko podkve, dolg bi bil 450, širok pa 230 m. Na vsakem otoku bi bil žaromet, ki bi kazal pilotom pot. Vsi umetni otoki bi bili opremljeni z meteorološkimi in brežičnimi postajami, kakor tudi z delavnicami za popravilo aeroplanov. Poleg tega bi bil na vsakem otoku hotel, kjer bi lahko potniki prenočevali. Za redni zračni promet med Evropo in Ameriko bi zadostovalo 6 umetnih otokov. Zaenkrat nameravajo zgraditi samo en otok, pozneje, ko se izkaže, da je na ta način mogoče odstraniti vse ovire v zračnem prometu čez ocean, bi pa zgradili še ostalih 5. Stroški za vseh 6 otokov so proračunani na 250 milijonov frankov.

Zastrupljenje z nitrobenzonom

V sredo se je razširila v mestecu Miroslavu na Moravskem vest o zastrupljenju zidarjev, uslužbenih pri nekem stavbniku pri predizavi tovarne za eterična olja. Zidarji so našli na podstrešju zaboje, v katerih je bilo polno raznih steklenic. V enem zaboji so bile manjše steklenice, napolnjene z nitrobenzonom, ki ga pa zidarji niso poznali. Ker so bili žejni, so pomešali sladko tekočino z vodo, da bi pogostili žejo. Kmalu je postalo vsem slabo. Dva zidarja sta se začela zvijati v strašnih krikih in klicati na pomoč. Videč, da je tovarišema postalo nenadoma slabo, so ostali zidarji poklicali zdravnika, sami so si pa izpraznili želodce z umetnim bljuvanjem.

Ko je prispel zdravnik, je bila prva pomoč pri dveh zidarjih že prepozna. V strašnih bolečinah sta vprico zdravnika umrli. Tretji zidar je pobegnil iz strahu pred strašno smrtjo v vas, kjer so ga pozneje našli in prepeljali v bolnico. Tudi on je podlegel zastrupljenju. Nitrobenzol je zahteval še četrto žrtev, zidarja Pejhalo, ki je umrl med prevozom v bolnico. Ostalih šest zidarjev so zdravniki v zadnjem hipu rešili.

Dobro jih je potegnili

Te dni se je razširila med sportnim svetom senzacionalna vest, da je češkoslovaški plavalec in Sokol Spaček pobil vse dosedanje plavalne rekorde s tem, da je v najkrajšem času preplaval Rokavski zaliv. O Spačkovem uspehu so priobčevali obširna poročila zlasti češkoslovaški listi, pa tudi francoski tisk mu je nasedel. Naposled se je začelo zanimati za dozdnevni plavalni rekord tudi češkoslovaško zunanje ministrstvo. Kmalu se je pa izkazalo, da je Spaček sportnike pošteno potegnili.

Pariški sportni dnevnik »l'Auto« je priobčil izjavo uglednega rojnskega trgovca Roberta Morliona, ki se je seznanil s Spačkom med vožnjo v Calais in ki daje informacije o tem, kako je Spaček preživel dan, ko je baje plaval čez Rokavski zaliv. Spaček je dal prednost pred slano morskó vodo finemu francoskemu vinu. Morlion pripoveduje, da se je v vlaku seznanil z možem, ki ga je začel nagovarjati v slabi nemščini. Morlion obvlada za silo nemščino in tako se je začel pomenkovati z nezna-

nim potnikom, ki je pripovedoval, da je poslan iz Češkoslovaške, da preplava Rokavski zaliv. V Calais bi moral prispeti češkoslovaški zdravnik, ki bi ga pri plavanju spremljal. Spaček je pokazal Morlionu potni list, plavalni kostum in razne fotografije. Oba sta v Calaisu izstopila. Trgovec je priporočil Spačku hotel in opozoril hotelirja, da je Spaček češkoslovaški šampion, ki namerava preplavati Rokavski zaliv. Morlion se je nastanil poleg Spačkove sobe. To je bilo v terek, v sredo se je sestal Morlion s Spačkom pri obedu, po katerem je odšel Spaček v svojo sobo in naročil, naj ga ob petih popoldne zbude. V četrtek zjutraj je Spaček zapustil hotel čez, da gre trenirati. Istega dne je Morlion izvedel, da češkoslovaški zdravnik ni prispel v Calais in da je Spaček odpotoval. Famosni sportnik se je vrnil v četrtek zvečer v Pariz, v petek je pa lansiral v svet vest o svojem plavalnem rekordu.

Velik respekt pred zakonom

Pariški inteligenci, še bolj pa francoski vladi dela hude preglavice mučna afera, ki bi jo rada vlada spravila s sveta na ta način, da bi bil volk sit in koza cela. Gre za razveljavljenje dekreta, s katerim je bil imenovan l. 1923. za generalnega ravnatelja Narodne knjižnice Roland Marcel. Prosvetni minister Leon Berard je imenoval po smrti nesposobnega Hommola na to važno mesto enega najboljših francoskih strokovnjakov na tem polju Marcela. S tem je formalno prekršil kraljevo naredbo z dne 30. decembra 1846, ki pravi: »Diploma arhivirja-paleografa daje pravico do funkcije uradnika v javnih knjižnicah kraljevine v proporciju enega mesta na tri izpraznjena mesta. Minister Berard je poznal to naredbo, pa si je mislil: generalni ravnatelj ni mišljen v naredbi, ki jo je stiliziral minister de Salvandy, kajti on je šef, ne pa uradnik. Toda dva arhivirja paleografa sta se pritožila na državni svet, ki je po štirih letih sklenil, da je treba kraljevo naredbo spoštovati in da je smatirati imenovanje generalnega ravnatelja za imenovanje uradnika.

Roland Marcel pravno torej ni več ravnatelj Narodne knjižnice in vlada je sedaj v zagati, kako naj ta problem reši. Na Marcelovi strani so vsi stalni posetniki Narodne knjižnice, čijih število zna-

ša skoraj 200.000. Med njimi naletimo na odlične znanevenike iz vsega sveta. Marcel je storil za Narodno knjižnico v štirih letih toliko, kolikor ni storil na njegovem mestu nihče v 40 letih. Toda respekt pred zakoni in naredbami je tako velik, da mu javno mnenje ni kos. Neki duhoviti francoski novinar je hotel pokazati, da je pretirani respekt pred zakonom čisto smešen. V ta namen je izvelkel iz zaprašenih arhivov kraljevski edikt iz l. 765, s katerim je Pipin Mali odredil, da vladarska moč v nobenem primeru ne sme priti iz rok karolinške dinastije. Ako bi bila francoska vlada dosledna, bi morala sedaj na podlagi tega edikta anulirati republiko. Zakon je sicer zakon, vendar pa respekt pred njim ne sme iti tako daleč, da bi veljale določbe, ki so že davno izgubile svoj namen.

Živa ali mrtva?

Francoska javnost še vedno upa, da sta se letalca Nungesser in Coli rešila. Vsaka vest o njuni usodi spravi na noge vso Francijo in zato ni čuda, da so vzbudile te dni brzojavke iz Amerike o svetlobnih signalih v Kanadi splošno pozornost. V terek so priobčili vsi francoski listi brzojavko, v kateri poročajo iz Amerike o raketah, ki so jih videli v severnem delu kanadske pokrajine Quebec. Javnost je bila prepričana, da zažigata rakete pogrešana letalca Nungesser in Coli. Francoski vojaški krogi so trdili, da to ni izključeno, kajti letalca sta vzela seboj mnogo raket. »Chicago Herald« je prejel iz Gradmera v Kanadi telefonsko vest, da se nahajata francoska letalca Nungesser in Coli v divrarskem taboru na južnem bregu reke Saguenay v pokrajini Quebec. Tudi to vest so pomatnili francoski listi in javnost je bila prepričana, da sta letalca res živa.

Takoj drugi dan je pa prispela iz kraja Chircoutimi na reki Saguenay brzojavna vest, da poročila o Nungesserju in Coliju ne odgovarjajo resnici. List »Canadian Press« je priobčil izjavo predsednika letalske družbe v Grandmeru Wilsona, da je vsako iskanje francoskih letalcev zaman. Kakor smo že včeraj kratko poročili, je lansirala vest o raketah neki šumarski uradnik, ki je telefoniral svoji materi, da je našel pogrešana francoska letalca. Pozneje je sam izjavil, da se je dolgočasil in ker ni vedel kaj početi, je poslal v svet senzacionalno vest, ki je pa v resnici neumestna mistifikacija.

Umetni obtok krvi

V dunajski sodno-medicinski institut so nedavno pripeljali neko 40letno ženo, ki je skočila iz tretjega nadstropja in v samomornilnem namenu na cesto. Rešilna postaja ji je obvezala rane na nogi, med vožnjo v bolnico je pa samomornilka izdihnila ter so jo nato prenesli v sekcijsoo dvorano sodno-medicinskega instituta. To se je zgodilo ob 10. uri. Ob 14. istega dne je prišel na kliniko dr. Eisenmenger, ki je konstruiral aparat za oživljenje mrtvecev. Aparat ima električni pogon; postavi se ga na trebuh, ki ga spravi aparat v ritmično gibanje. Doslej so vporabljali ta aparat le pri navidezno mrtvih.

Zdravnik je namestil aparat, mrtvici ženi so potegnili iz ust jezik in ga pri-trdili; istočasno je brizgal asistent solno raztopino v veno leve roke samomornilke.

Aparat je deloval kake pol ure. Deset minut pozneje je začela iz rane na nogi curljati kri, mrtvaško blede obraz je spremenil barvo, ni sicer postal rožnat, kakor pri živih, ampak plavkast, kakor pri zažudenih.

Vene so se polnile in praznile, v trupu je kri zopet krožila. Ko so odstranili aparat, je rana nehala krvaveti, obraz je mrtvaško pobledel.

Doslej so aparat preizkusili le na dveh truplih. V principu deluje po metodi za oživljanje utopljencev. Razlika pa je ta, da more aparat pogonati kri tudi skozi kapilare in skleniti krvni obtok s tem, da vodi kisika v polno kri v zaždeno stanje in slabo, z ogljeno kislino nasičeno kri v pljuča, kjer se očisti. Ta nova metoda oživljanja bi morda v zvezi s kemičnimi oživljajočimi sredstvi uresničila sanje o obujanju mrtvih. Prvi korak je storjen; obtok krvi v mrtvecu se je posrečil.

Slovo „Železne pesti“

»Železna pest« je namreč pridevek slovitga newyorškega kriminalnega uradnika Diamonda, ki je bil strah in trepet zločincev proslulega newyorškega zločinskega okraja »Hells Kitchen«, a se je sedaj odločil, da stopi v zaslužni pokoj in poseti svojo domovino Irsko.

Slovo so mu njegovi številni znanci in prijatelji, zastopniki oblasti ter številni prosluli zločinci Newyorka na predvečer njegovega odhoda priredili nenavadno prisrčno slovo. Pri slavu so bili navzoči njegovi najzagrizenejši nasprotniki, da se v spravi poslovo od njega.

Po vrsti napitnice se je oglasil k besedi tudi eden najzdržnejših newyorških banditov in s humorjem poudarjal, da je užival Diamond uprav legendarno slovo. Vzrok temu je dejstvo, da je nosil pri sebi vedno dve krepceli, ker je eno vedno prehitro razbil na butici svojega nasprotnika. Krepcele ali »pendreke« je bilo njegovo edino orožje, kajti samokres se ni nikdar posluževal. Končno mu je v imenu newyorških banditov poklonil krasno zlato uro, kateri je priložil tudi potrdilo urarja, da je bila pošteno kupljena.

Zaključil je svoj govor z besedami, da je izguba očeta Diamonda za newyorško sodrgo pač velika škoda, zakaj borba s poštenim nasprotnikom je i banditu častna.

Paberki tržaškega življenja

O sv. Antonu Padovanskem. — Kako se prižigajo sveče svetniku in hudiču: za bolezen, za ljubezen, za »banane«. — »Narodnjaki!« — Dovtip o »povišanju«.

m. n. — V Trstu, 14. junija.

Včeraj je bil sv. Anton Padovanski. Sv. Anton je velik svetnik v Trstu in njegova cerkev ob kanalu je bila včeraj od jutra do večera polna pobožnega in nepobožnega ljudstva. Tržačan je pač tak, da mora biti prisoten povsod, kjer se da kaj videti in slišati, in pri sv. Antonu Novem se vidi in sliši vedno kaj lepega in zanimivega, posebno pa še na tak praznik, ko vse ženske, ki stavijo v loterijo, vse devičice, ki jih zadene kakšna bolezen v ljubezni, in celo najodličnejši svetci, ki si žele obilo »banan« (denarja) v wertheimovki, katero nameravajo navrtati, prižigajo svoje sveče in sveče. In ker je »Piccolo« najvernejša slika in prilika tega navno-pobožno-pretkanega-rokovnjaškega tržačanstva, se vam ni treba čuditi, če vidite, da je tudi njegov poljski Zid prižigal v njem svojo svečo sv. Antonu, kar mu kot bivšemu framazonu, ki ga je sporkoril fašizem, zelo dobro pristaja. Je pač tako, da se tudi, ali pravzaprav, predvsem ravno on drži tiste stare tržaške: »Viva la Spagna dove che si bevi e magna!« Seveda je tega »bevere« in »magnare« — naši pravijo »pijače in jedanje« — v Trstu vedno manj, in če bi bila tržaški prefekt in vladni komisar na mestni občini Tržičan, ne pa regnikola, bi bili včeraj prav gotovo goreli v njunemu imenu dve debeli sveči pri sv. Antonu Novem, da bi svetnik ta pristojnem mestu izprosil za Trst nekaj reč — prometa. O bivšem drž. podtajniku in sedanjem preds. uprave glavnih skladišč, gospodu Banelliju, se itak govori po mestu, la so ga včeraj videli pri sv. Antonu Novem in ž njim tudi vladnega komisarja v trgovski zbornici, dr. Segreja, ki sicer ni Tržičan, pa se je vsaj v tem pogledu že precej potražčnil. Je pač tako, da gre

tržaški promet vedno bolj navzdol in ne pomagajo prav nič vse najlepše obljube, ki prihajajo iz Rima, če ni — »banan«.

Tržaška trgovska zbornica je te dni objavila statistiko tržaškega trgovinskega prometa za pravkar prošli mesec majnik, ki bi moral biti zelo dober, ker so že vsepovsod pošle zaloge lanskega domačega žitnega pridelka in se morajo torej ogromne količine vračati iz inozemstva. Vključ vsemu temu pa je vsepovsod tržaški promet, po suhem in po morju, znašal v letošnjem mesecu majniku komaj 4 milijone 351.319 kvintalov, torej 43.513 vagonov ali približno 1706 vagonov na delovni dan in je napram lanskemu mesecu majniku padel za 44.606 kvintalov ali 446 vagonov. Če se upošteva, da je promet meseca majnika leta 1924, še znašal 5.521.857 ali 55.218 vagonov, je treba potem takem sedaj zabeležiti nad 21 odstotkov izgube povsod: pri prometu, pri zaposlenosti delovnih moči, pri zaslužku. Še žalostnejša pa je stvar, če se primerja vsepovsodni promet letošnjih prvih petih mesecev s prometom v istem času leta 1924. Že napram lani je padel promet za 7572 vagonov, a napram letu 1924, pa kar za 64.439 ali 24 odstotkov. Leta 1924 je namreč znašal v prvih petih mesecih 270.122 vagonov, letos pa samo še 205 tisoč 783.

Gospod Banelli, o katerem je pisala pokojna »La Sera«, da ima kot ravnatelj glavnih skladišč 100.000 lir letne plače, naj bi pač vsaj za vsak stotil vagon izgube prižgal svečo sv. Antonu. Kako sijajno bi bila cerkev razsvetljena in morda bi tudi pomagalo, ko vse drugo ne pomaga nič!

To prižiganje sveč je pač neka posebna stvar. So ljudje, ki jih prižigajo na dve strani obenem, sv. Antonu in hudiču, da se ne zamarijo niti temu niti onemu. Tako

deležo danes zlasti vsi tržaški in še bolj seveda razni letoviški in kopališki hotelirji in »panzionisti«, ki na eni strani pojo čast in hvale fašizmu, ki z revalorizacijo ite tako po očetovsko skrbijo za okrepitev italijanskega narodnega gospodarstva, ter z »velikanskim« navdušenjem plačujejo kavicije za obratno dovoljenje in prispevke za fašistične sindikate, seveda poleg vseh ostalih rednih in izrednih, neposrednih in posrednih državnih, pokrajinskih in občinskih davčin; na drugi strani pa se v drago plačanih oglašajo v nemških, čeških, poljskih in madžarskih listih sladkajo tujemu svetu, da bi ga privabili v svoje prazne hotele in penzije. Ali vse ne pomaga nič. Tujcev ni in ni. Vlada, ki bi bila že zdavnaj rada porinila liro na tretjino, če ne že celo na polovico predvojnne vrednosti, mora sedaj skrbeti, da jo zadrži na sedanjih višini, da bi ne porastla in odgnala še zadnjega tujca od meje, zlasti pa ne najmlajših in sedaj najzaželejših, če ne že najboljših prijateljev, Madžarov, od katerih se pričakuje vsaj delna nadomestitev vsega ostalega ogromnega primanjkljaja v tujem prometu. Zato sedaj sprejemajo s takimi častmi in takimi sijajnimi banketi madžarske novinarje, ki potujejo po Italiji ter so prišli tudi v Opatijo in Trst in se te dni dajo po Lloydju in Cosulichu zalagati v Portorože v brancini, jagosti in šampinjonu. V Opatiji in Portorožu so jih bili zelo veseli, ali če bo to laško prižiganje sveč svetnikom madžarskega javnega mnenja obrodilo tudi kak znatnejši zvenekajeto odmev za žepne laških hotelirjev, je pa seveda drugo vprašanje, ker se koncem konca tudi madžarsko prijateljstvo neha pri revalorizaciji — prijateljske valute.

Kako napreduje tujski promet v Trstu, kaže zelo jasno dejstvo, da se »Hotel Regina«, ki bi se bil moral že otvoriti, še vedno ni otvoril in se ni niti še začelo delo za notranjo opremo, dočim je palača Adriatike, ki stoji pred njim in se je začela veliko pozneje graditi kot pa »Narodni dom« popravljati, že celo leto obljubljena. Če se pomisli, da bi se bili sedaj, ko je »Hotel Europa« zaradi stečaja že več mesecev zaprt in v vsem kolodvorskem okrožju ni niti

enega hotela, lastniki novega hotela v bivšem »Narodnem domu« pač zelo podvizali, da bi podjetje izročili čim prej prometu, če bi — kazalo. Ker pa ne kaže, pa se dela, kakor bi se jim sanjalo. Si pač mislijo: »Čim prej odpremo, tem več bo izguba!« Pol milijona lir letne najemnine pač tudi niso mače solze, in tisti, ki jih bo moral plačevati, bo gotovo prižgal sv. Antonu marsikatero svečo, da bi ga rešil — pojma!

Na naravnost diven način, ki bo zelo zanimal marsikatero Primorca na vaši strani meje, pa so v nedeljo, 12. t. m. prižigali sveče sv. Antonu in hudiču obrtniki in trgovci sežanskega okrožja, ali prav za prav iz sežanske, površne in šorske občine. Sestanku je predsedoval zaupnik fašistovske stranke in fašistovske trgovske federacije Grazioli, prisotna pa sta bila seveda tudi tajnik (vodja) fašistovskega obrtniškega sindikata, vitez Ludvik Mahorčič, in tajnik obrtniškega konsorcija Palmieri. Pa je vstal na tem sestanku gospod Giuseppe Gerbez, po naše: Jože Grbec, in predlagal, da naj se odpravijo vsi slovenski napisi na trgovskih in obrtniških prostorih. Predlog je bil sprejet enodušno, z vsemi glasovi. Sežana, kraška metropola, nekdanja neomajna narodna uradnjava, je po sklepu svojih lastnih sinov, ki so še včeraj prisegali vedno zvestobo svojemu slovenskemu rodu in jeziku, danes vrgla s svojih zidov v blato fašistovskega italijanstva še zadnje javne znake svoje narodnosti. Sežana, prva s takim sklepom v vsem Primorju.

Pa ne bi človek prižigal sveče sv. Antonu ali pa hudiču, če ne obema obenem, da bi nas rešila takih sinov našega naroda!

Za zaključek, da ne končam tako žalostno, evo vam aktualnega tržaškega dovupa, ki govori tudi o prižiganju sveč sv. Antonu in ki jih po zadrževanju Tržičanov daje prižigati v sami Padovi sam kralj Vittorio Emanuele po svojem sinu prestolonasledniku, da bi ga padovanski svetnik rešil največje njegove nadloge, gospoda Mussolinija.

Na takem potu v Padovo se je srečal pred kakimi tedni prestolonaslednik z go-

spodom Mussolinijem. (Znano je, da se ta dva gospoda sploh ne srečavata; menda zaradi medsebojne naklonjenosti.) Pa reče prestolonaslednik:

— Dragi bratranec! (Mussolini ima najvišje italijansko odklovanje. Anuncijatin red, čigar imetniki imajo naslov kraljevih bratrancev.) Kar počneš z mojlim gospodom očetom, že vendar presega vse meje!

— Kaj pa vendar počnem z gospodom? — vpraša Mussolini.

— Pošiljaš ga kot zidarja po vseh možgih krajih. Saj že leta in leta ne dela drugega; samo temeljne kamne polaga!

— Potolaži se, dragi bratranec, pomagano bo tebi in njemu, — je odvrnil Mussolini in se poslovil.

Nekoliko dni po kraljevem obisku v Trstu sta se zopet srečala, pa vpraša Mussolini prestolonaslednika:

— No, dragi bratranec, si sedaj zadovoljen z menoj?

— Zakaj, dragi bratranec? — vpraša začuden prestolonaslednik.

— Vendar zaradi gospoda očeta!

— Kako neki?

— Per bacco! Ali ga nisem dovolj počastil, ko sem ga povabil od zidarja v prižigačo in ga poslal v Trst prižigat svetilnik?!

To nedeljo je bil prestolonaslednik v Padovi, in pravijo, da je namesto ene, prižgal kar cel šop sveč sv. Antonu!

Darujmo za spomenik kralja Petra Osvoboditelja!

Matematika v Hollywoodu.

V neki šoli v filmskem mestu Hollywood je dal učitelj učencem sledeče vprašanje:

— Vzemimo n. pr., da se Pola Negri pelje s točke A proti točki B s hitrostjo 120 km na uro, a Charlie Chaplin z nasprotno strani s hitrostjo 100 km na uro. Razdalje med A in B znaša 1000 km. Povej mi Jackie, kje se bosta srečala?

Brihtni učenec je odvrnil: — Naj, brče v bolnici.

pernarna mehanika delavnica

za popravilo vseh pisalnih računalnih, kopirnih, razmnoževalnih strojev in blagajen po konkurenčni ceni

Lud. Baraga Ljubljana Selenburgova ulica 6/1

Omare za led

vsakovrstne, vseh dimenzij — prodaja ter jih izvršuje tudi po naročilu — S. Praprotnik, Lenkova ulica 7. 1491

Pisalne stroje

nove in rabljene Underwood, Remington, Smith, Broes in za potovanje povzročne — nudi z garancijo Josip Pukl v Celju. Popravila vseh znamk.

Do Din 60.000

posodim brez obresti za primerno stanovanje. — Pogoj: vknjižba na prvo mesto. — Posredništvo pod »Posojilo/1494« na upravo »Slov. Narod«.

Trgovski pomočnik

vojaščin prost — išče mesta; gre tudi na deželo. Nastopi lahko takoj. — Ponudbe pod »Pomočnik/1455« na upravo »Slov. Narod«.

Mamice!

30 otroških vozičkov raznih vzorcev se prav poceni razprodaja — v tovarni »Tribuna«, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 79/L

G. Flux, Ljubljana,

Gospodinja ulica 4/L. — Strokovna posredovalnica boljših služb, čez 35 let obsoječa — išče nujno kuharice vsake vrste za tu in izven, kuharico in hišno k treh osebam, mlado čedno na takarico za Maribor, Bled, Jesenice itd. — Priporoča pridno osebo vsake vrste, delavne začetnice proti nizki plači. 1493

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15 priporoča svoje izdelke in izdelke drugih proizvajalcev ter spremlja njihovo prodajo.

Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Kolesarij!

Dvokolesa v ceni zelo padla. Pneumatika Michelin, Dunlop. Ceniki franko. — Prodaja na obroke. — F. Batjel, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 78/L

Najstarejša slovenska plesarska in izšarska delavnica

Ivan Bricelj, Ljubljana,

Dunajska cesta 15 in Gosposvetska cesta 2 (dvorišče kavarne »Evropa«).

Se priporoča. — Izviritev tobo, na cene zmerno. 78/T

Vajenca

sprejemem takoj; dobi kosilo. — Anton Fuchs, kleparstvo, Ljubljana, Križevniška 6. 1492

Najnovejši opahalni izum petrolejskega svetilnika, »AIDA« z Amrovo žarnico

200-500 svet. moči. Krom. kolekt. Neznatna poraba petroleja. Svetli kakor elektrika! »AIDA«

se rabi za razsvetljavo prodajalnic, uradov, gostilnic, šol, cerkev, dvorac, vrtov itd. »AIDA« je prikladna za najmanjše in največje prostore. — Zahtevajte prospekt! Glavno skladišče za SŠS ima elektrotehnična firma

SVARC i drug

LAGREB, Preradovičeva ulica 1. — Išče mo zaupne zastopnike — Zahtevajte takoj prospekt!

I. Stjepušin

ZAGREB, Jurjevska 57

priporoča najboljšo tambure, zice, škole, partiture i ostale potrebnosti za vsa glazbala. — Odlikovan na pariskoj izložbi Cencijski franko.

„TOBLER“

slovita svetovna tvornica čokolade, bonbonov in kakao obveša svoje konsumente, da bo poleg dosedanjih poklonil-premij izdala še veliko število vsakovrstnih finih, praktičnih in koristnih daril za odrasle in tuje. Zahlevajte spiske pri vseh prodajalcih.

Samo še danes! Ob 4., pol 8., in 9. Samo še danes!

TAJNA ZAPOVED

Prekrasni pomorski velefilm s sodelovanjem vse ameriške vojne mornarice Brodovje v plamenu. — Eksplozije na odprtem morju. — Panamski kanal. — Veliki pomorski manevri. — Mine pod Panamskim kanalom. — Izdajstvo. — Spiljoni. — Ljubezen. — Nepozabni momenti. — Sijajna režija. — Izvrstna igra. — Predstave danes ob 4., pol 8. in 9.

Jutri v nedeljo: Veličastna drama »DAVID IN GOLIJAT«.

Preskrbite si vstopnice v predprodaji!

Telefon 2124 ELITNI KINO MATICA Telefon 2124

Zahvala.

Ob priliki prebriske izgube našega iskreno ljubljenega soproga, očeta, starega očeta, brata, strica in svaka, gospoda

Antona Bizilija

čutimo se dolžni zahvaliti se tem potom vsem, ki so nam v težkih trenutkih na katerikoli način lajšali s tolažili našo hudo bol.

Posebno se zahvaljujemo darovalcem krasnih vencev in cvetja, godbi Sokola I, sokolskemu društvu v Štepanji vasi, pevskemu društvu »Sava« za genljive žalostinke, nadalje č. sestram usmiljenkam, mesarski zadrugi in vsem prijateljem in znancom za številno čašče spremljevanje na njega zadnji poti.

Vsem ponovna naša najtoplejša zahvala.

Ljubljana, 17. junija 1927.

Žalujoči ostali.

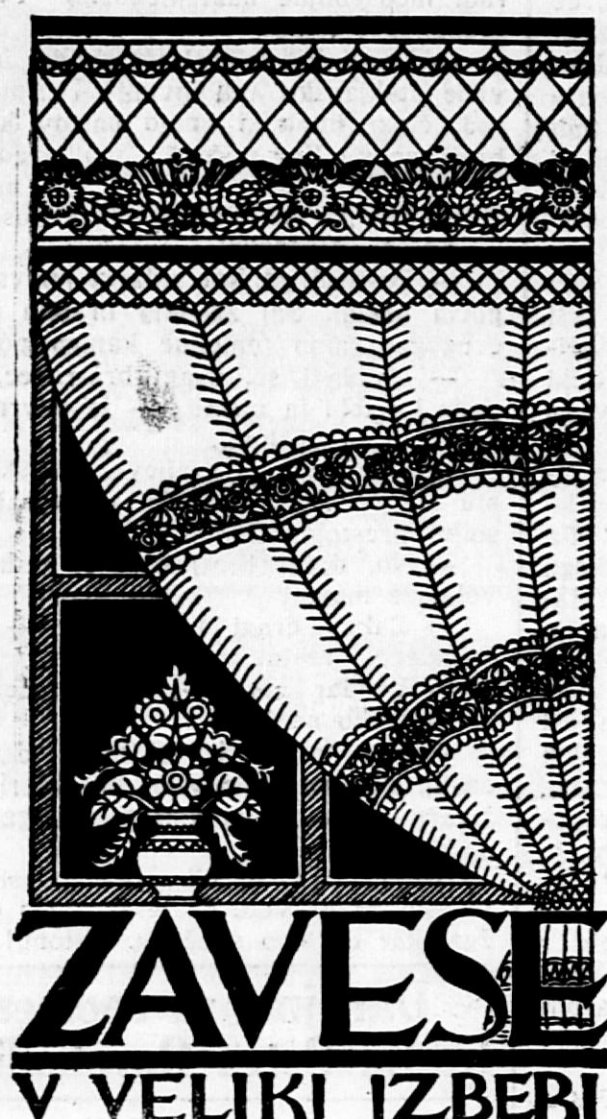
ZADRUŽNA HRANILNICA

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z. v LJUBLJANI.

Podeljuje vsakovrstne kredite, eskomтира menice, inkasira fakture ter izvršuje razen deviznih in valutnih vse v bančno stroko spadajoče posle

Sprejema hranilne vloge na knjižice ali v tekočem računu ter jih obrestuje po dogovoru najugodnejše.

Kot pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije vodi poseben oddelek za njih prodajo, poleg tega prodaja tudi srečke Ratne štete na obroke pod zelo ugodnimi pogoji

A. & E. Skabernè
Ljubljana

Zastore, posteljna pregrinjala
perilo, monograme, obleke i. dr.
veze najfinije in najcenejše
mehanično umetno vezenje
Matek & Mikeš
Ljubljana, Da Imatinova ulica 13.
Entljanje, ažuriranje, predtis-
kanje ženskih ročnih del za trgo-
vino, šolo in dom.

Spominjajte se Tabora!

**Proda se za ugodno ceno
lepa hiša v Ljubljani**

Bleiweisova 9, nasproti palače vel. županstva
dvonadstropna, v podstrešju manjardna stano-
vanja, velik, košat vrt oziroma stavbišče, solidno
zidana, v najboljšem stanju, neobremenjena iz
proste roke. — Event. se hiša zamenja s kako pri-
merni hišo v Mariboru. Ponudbe sprejema in po-
jasnila daje odvetnik dr. M. PIRC v Ljubljani,
Cigaletova ulica, od 3.—6. popoldne

TATRA-AUTOMOBILI

Predno si kupite auto, posetite ljubljanski velesejem, pa-
viljon G ter si ogledajte različne vrste tega sijajnega auto-
mobila male vrste, poizkusite ga z najtežjimi poizkusnimi
voznjaki. Prvovrstne reference. Kupite si auto imenovane
znamke, ki vam bo prav gotovo v veselje.

Generalno zastopstvo za SHS:

August Steinschegg, Rogaška Slatina.

Zastopstvo za ljubljansko oblast:

Jugo-auto, družba z o. z., Ljubljana.

1487

Vsem fotoamaterjem!

Gaslicht

bromidni
papir

„Autona“ originalni samotonu-
joči papir specialno an-
gleške kakovosti in znamke.

Poskusite, pa se boste zagotovo tudi Vi uvrstili
med navdušene pristaše te znamke.

Zahtevajte od svojih trgovcev s foto-potrebšči-
nami obširne brošure.

Zastopnike

in zastopnice za prodajo srečk
1—2 sob s kuhinjo išče boljši
zakonski par v stari ali novi
hiši. — Ponudbe pod »Julij
na obroke išče Banča poslo-
valnica Bezjak, Maribor, Go-
sposka ulica 25. 77/L

Gripe, prehlaje, revme
nas najbolj sigurno obvaruje

«BRAZAY»
francosko žganje.
Dobiva se povsod.

Po znižani ceni.

Dvokolesa, motorji, vsakovrstni
otroški vozički, namestni deli
pneumatika. Poseben oddelek za
popolno popravilo, emajliranje in
prodaja na obroke. — Ceniki franco.

„Tribuna“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov
LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 54L

VENECIN

izredna zdravilna voda proti revmatizmu
in išiasu, želodčnim in črevesnim
bolezni ter za nego ran se dobiva
zopet v vsaki lekarni

Skladišče za grosiste: **Isis**, d. d., Ljubljana.

Najboljša v materialu in konstrukciji so:

kolesa, šivalni stroji

URANIA PISALNI stroj ter švicarski PLE-

TILNI stroj DUBIED.

Najlepše opreme, samo pri

Josip Petelincu

v Ljubljani

blizu Prešernovega spomenika ob

— vodi. — Telefon 2913

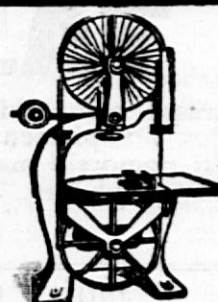
Najnižje cene. — Tudi na mesečna odplačila.

Klišeeje

vseh vrst, črtne in avtotipije, izdeluje po predloženih risbah,
peropisih ali slikah za navaden tisk ali za finejšo izvedbo
v eni ali več barvah točno po naročilu in v najkrajšem času

Jugografika, tiskovna in založna družba z. o. z.
v Ljubljani, Sv. Petra nasip 23

Specijalna tovarna strojev za obdelavo lesa

Klein & Stiefel, Fulda

Na velesejmu v Ljubljani

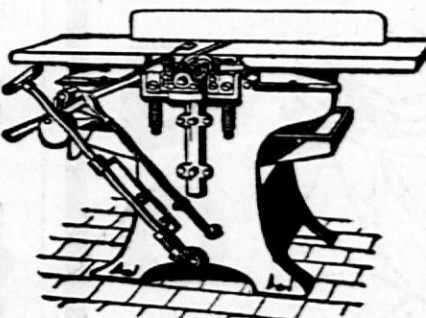
bomo razstavili najnovejše in najboljše stroje za
obdelavo lesa v polnem obratu.

— Novost: Pogon brez jermenov. —

— Obiščite naš prostor 208 Paviljon F.

Zastopnik za S. H. S.: **Peter Angelo**, Ljubljana,

Hotel SLON

Kompletna električna centrala

obstoječa iz:

1 lokomobile na vročo paro fab. Lanz, grajena leta
145 HP in 1919, delovanje 100—

1 generator na vrtilni tok 110 KVA, Siemens-
pretikalna ploča (Schalttafel) ter jermenje v prvovrstnem stanju

se proda vrlo ceno tudi posamič

Vprašanja pod „Z. E. 2875“ na:

M. Duker Nachf. A. G. Wien I/1

Za dom!

Za šivilje, krojače, čevljarje itd.

najbolj priporočljiv je le

STOEWER šivalni stroj

Le ta Vam poleg šivanja entla
(obšiva), veze (šitka), krpa pe-
rilo in nogavice. Brez vsakega
preminjanja plošč in drugo je
stroj v minuti pripravljen ali
za vezenje in ravno tako hitro
zopet za navadno šivanje. —
Poleg vseh prednosti, ki jih za-
vzema šivalni stroj STOEWER,
je tudi najcenejši.

Ne zamudite ugodne prilike in
oglejte si to izrednost pri

Lud. Baraga,

Ljubljana, Selenburgova 61/L. Brezplačen pouk v vezenju, ra-
bi aparatov itd. — Ugodni pla-
čilni pogoji. — 15letno jamstvo.

Tvornica moških oblek

jako zmorna firma, ki izdeluje poglavito športne in
narodne noše, dalje plašče iz velblodje dlake, plašče
Hubertus in gozdarske ovratnike, išče spretnega, dobro
uvedenega

zastopnika

za vse področje kraljevine SHS. Oglašajo naj se samo
gospodje s la. referencami, ki so že poslovali v enaki
službi. Ponudbe na tvornico lodna in mehanično tvor-
nico za moške obleke

Richard Kassin, GRAZ, Jakominigasse 23

Prometni zavod za premog d. d.
Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah in samo
na debelo!

Premog domači in inozemski za domačo kurjavo
in industrijske vrste

Kovaški premog vseh vrst

Koks divjaški, plavžarski in plinski

Brikete

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani,
Miklošičeva cesta 15/1

Konkurzna razprodaja.

V konkurzno maso **Odon in Amalija Koutny**,
Ljubljana, spadajoča trgovska zaloga blaga, kot razno
orodje, žage, tehnični in drugi predmeti se imajo raz-
prodati globoko pod cenilno vrednostjo.

Razprodaja bo trajala le kratek čas.

Pospešena konkurzna razprodaja se vrši med poslov-
nimi urami v trgovini **Odon Koutny**, Ljubljana,
Aleksandrova cesta.

Uprava konkurzne mase.

Prodaja realitet.

V konkurzno maso Odon in Amalije Koutny
spadajoče realitete, to so:

1. Tronadstropni trgovski hiši na vogalu
Aleksandrove in Beethovne ulice, pripravi zlasti
za banko, zavarovalnico ali v druge poslovne svrhe,
z obstoječimi trgovskimi in skladiščnimi prostori, ki
so takoj na razpolago, sodno ocenjeni na 2.277.420 Din.

2. Enonadstropna hiša v Sp. Šiški, Kolodvor-
ska ulica 149 z zraven spadajočimi gospodarskimi
poslopji in velikim vrtom, sodno ocenjena na di-
narjev 379.738. — se imajo po sklepu upniškega od-
bora z dne 28. maja 1927 prodati najboljšemu ponud-
niku s pridržkom odobritve po upniškem odboru in
sodni odobritvi.

Interesenti se pozivljajo, da vložijo najkasneje do
dne 30. junija 1927 pismene za 1 mesec obvezne oferte
na roke upravnika mase dr. Alojzija Kobala, odvetnika
v Ljubljani, kjer so tudi točnejši podatki na razpolago.

Uprava konkurzne mase.

Kral. ang. parobrod. linija

ROYAL MAIL LINE za JUŽNO AMERIKO

Brazilijsko-Uragvaj-Argentinsko in Kubo-Chile-Peru.

informacije brezplačno pri podzastopniku:

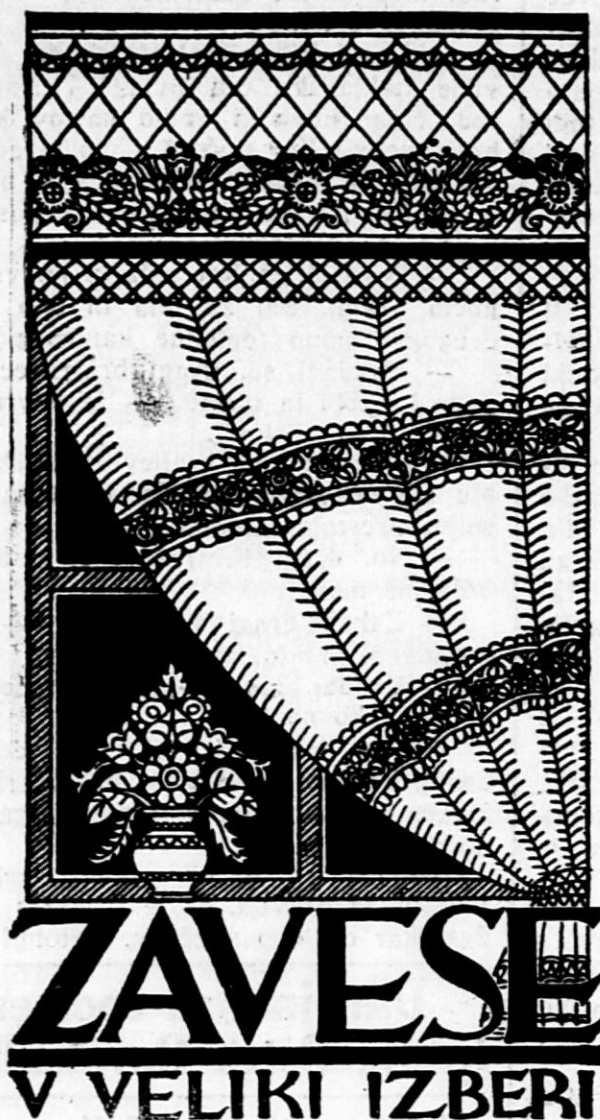
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica šte. 26.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiju).

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsako-
vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut,
borzna naročila, predplačila in krediti vsake
vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila
v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

Brzljavke: Kredit. Ljubljana. Telefon
št. 40, 457, 548, 803 in 806.

A. & E. Skaberné
Ljubljana

Zastore, posteljna pregrinjala
perilo, monogrami, obleke i. dr.
veze najfinije in najcenejše
mehanično umetno vezanje
Matok & Mikeš
Ljubljana, Da imatinova ulica 13.
Entljanje, ažuriranje, predtis-
kanje ženskih ročnih del za trgo-
vino, šolo in dom.

Spominiaite se Tabora!

**Proda se za ugodno ceno
lepa hiša v Ljubljani**

Bleiweisova 9, nasproti palače vel. županstva
dvanadstropna, v podstrešju manjardna stano-
vanja, velik, košat vrt oziroma stavbišče, solidno
zidana, v najboljšem stanju, neobremenjena iz
proste roke. — Event. se hiša zamenja s kako pri-
merno hišo v Mariboru. Ponudbe sprejema in po-
jasnila daje odvetnik dr. M. PIRC v Ljubljani,
Cigaletova ulica, od 3.—6. popoldne

TATRA-AUTOMOBILI

Predno si kupite auto, posetite ljubljanski velesejem, pa-
viljon G ter si oglejte različne vrste tega sijajnega auto-
mobila male vrste, poizkusite ga z najtežjimi poizkusnimi
vožnjami. Prvo vrstne reference. Kupite si auto imenovane
znamke, ki vam bo prav gotovo v veselje.

Generalno zastopstvo za SHS:

August Stoinschegg, Rogaška Slatina.

Zastopstvo za ljubljansko oblast:

Jugo-auto, družba z o. z., Ljubljana.

1487

Vsem fotoamaterjem!

Gaslicht

bromidni

papir

„Autona“

originalni samotonu-
joči papir posebno an-
gleške kakovosti in znamke.

Poskusite, pa se boste zagotovo tudi Vi uvrstili
med navdušene pristaše te znamke.

Zahtevajte od svojih trgovcev s foto-potrebšči-
namí obširne brošure.

Zastopnike

in zastopnice za prodajo srečk
1—2 sob s kuhinjo išče boljši
zakonski par v stari ali novi
hiši. — Ponudbe pod „Julij“
na obroke išče Bančna poslo-
valnica Bezjak, Maribor, Go-
sposka ulica 25. 77/L

Gripe, prehlaje, revme
nas najbolj sigurno obvaruje

„BRAZAY“
francosko žganje.
Dobiva se povsod.

Po nižani ceni.
Dvokolesa, motorji, vsakovrstni
otroški vozički, nameštni deli in
pneumatika. Poseben oddelek za
popolno popravilo, emajliranje in
prodaja na obroke. — Ceniki franco.
Prodaja na obroke. — Ceniki franco.

„Tribuna“ F. B. S., tovarna dvokoles in otroških vozičkov
LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 54L

VENECIN

izredna zdravilna voda proti revmatizmu
in išiasu, želodčnim in črevesnim
bolezni ter za nego ran se dobiva
zopet v vsaki lekarni
Skladišče za grosiste: **Isis**, d. d. Ljubljana.

Najboljša v materialu in konstrukciji so:
kolesa, šivalni stroji
URANIA PISALNI stroj ter švicarski PLE-
TILNI stroj DUBIED.

Najlepše opreme, samo pri
Josip Petelincu
v Ljubljani

blizu Prešernovega spomenika ob
— vodi. — Telefon 2913

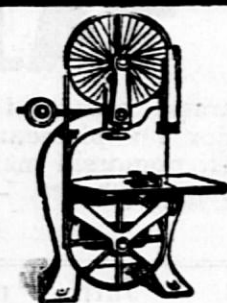
Najnižje ceno. — Tudi na mesečna odplačila.

Klišaje

vseh vrst, črtne in avtotipije, izdeluje po predloženih risbah,
peropisih ali slikah za navaden tisk ali za finejšo izvedbo
v eni ali več barvah točno po naročilu in v najkrajšem času

Jugografika, tiskovna in založna družba z. o. z.
v Ljubljani, Sv. Petra nasip 23

Specijalna tovarna strojev za obdelavo lesa

Klein & Stiefel, Fulda

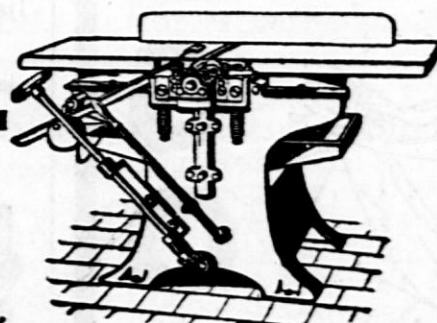
Na velesejmu v Ljubljani

bomo razstavili najnovejšo in najboljšo stroje za
obdelavo lesa v polnem obratu.

— Novost: Pogon brez jermenja. —

— Obiščite naš prostor 208 Paviljon F.

Zastopnik za S. H. S.: **Peter Angelo**, Ljubljana,
Hotel SLON

Kompletna električna centrala

obstoječa iz:

1 lokomobile na vročo paro fab. Lanz, grajena leta
145 HP in 1919, delovanje 100—

1 generator na vrtilni tok 110 KVA, Siemens-
Schukert
pretikalna ploča (Schalttafel) ter jermenje v prvovrstnem stanju
se proda vrlo ceno tudi posamič

Vprašanja pod „Z. E. 2875“ na:

M. Dukes Nachf. A. G. Wien I/1

Za doml

Za šivilje, krojače, čevljarje itd.
najbolj priporočljiv je le

STOEWER šivalni stroj

Le ta Vam poleg šivanja entla
(obšiva), veze (šitka), krpa pe-
rilo in nogavice. Brez vsakega
preminjanja plošč in drugo je
stroj v minuti pripravljen ali
za vezenje in ravno tako hitro
zopet za navadno šivanje. —
Poleg vseh prednosti, ki jih za-
vzema šivalni stroj STOEWER,
je tudi najcenejši.

Ne zamudite ugodne prilike in
oglejte si to izrednost pri
Lud. Baraga,
Ljubljana, Selenburgova 6/L.

Brezplačen pouk v vezenju, ra-
bi aparatov itd. — Ugodni pla-
čilni pogoji. — 15letno jamstvo.

Tvornica moških oblek

jako zmožna firma, ki izdeluje poglavito športne in
narodne noše, dalje plašče iz velblodje dlake, plašče
Hubertus in gozdarske ovrtnike, išče spretnega, dobro
vedenega

zastopnika

za vse področje kraljevine SHS. Oglašajo naj se samo
gospodje s la. referencami, ki so že poslovali v enaki
sužbi. Ponudbe na tvornico lodna in mehanično tvor-
nico za moške obleke

Richard Kassin, GRAZ, Jakominigasse 23

Prometni zavod za premog d. d.
Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah in samo
na debelo.

Premog domači in inozemski za domačo kurjavo
in industrijske svrhe

Kovaški premog vseh vrst

Koks železniški, plavžarski in plinski

Brikete

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani,
Miklošičeva cesta 15/1

Konkurzna razprodaja.

V konkurzno maso **Odon in Amalija Koutny**,
Ljubljana, spadajoča trgovska zaloga blaga, kot razno
orodje, žage, tehnični in drugi predmeti se imajo raz-
prodati globoko pod cenilno vrednostjo.

Razprodaja bo trajala le kratek čas.

Pospešena konkurzna razprodaja se vrši med poslov-
nimi urami v trgovini **Odon Koutny, Ljubljana**,
Aleksandrova cesta.

Uprava konkurzne mase.

Prodaja realitet.

V konkurzno maso Odon in Amalije Koutny
spadajoče realitete, to so:

1. Tronadstropni trgovski hiši na vogalu
Aleksandrova in Beethovneve ulice, pripravniki zlasti
za banko, zavarovalnico ali v druge poslovne svrhe,
z obstoječimi trgovskimi in skladiščnimi prostori, ki
so takoj na razpolago, sodno ocenjeni na 2.277.420 Din.

2. Enonadstropna hiša v Sp. Šiški, Kolodvor-
ska ulica 149 z zraven spadajočimi gospodarskimi
poslopiji in velikim vrtom, sodno ocenjena na di-
narjev 379.738. — se imajo po sklepu upniškega od-
bora z dne 28. maja 1927 prodati najboljšemu ponud-
niku s pridržkom odobritve po upniškem odboru in
sodni odobritvi.

Interesenti se pozivljajo, da vložijo najkasneje do
dne 30. junija 1927 pismene za 1 mesec obvezne oferte
na roke upravnika mase dr. Alojzija Kobala, odvetnika
v Ljubljani, kjer so tudi točnejši podatki na razpolago.

Uprava konkurzne mase.

Kral. ang. parobrod. linija

ROYAL MAIL LINE za JUŽNO AMERIKO

Brazilijsko-Uruguay-Argentinsko in Kubo-Chile-Peru.

Informacije brezplačno pri podzastopniku:

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica št. 26.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiju).

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsako-
vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut,
borzne naročila, predjuri in krediti vsake
vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila
v tu- in inozemstvu, safe-deposits itd. itd.
Brzljavke: Kredit. Ljubljana. Telefon
št. 40, 457, 548, 803 in 806.